

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 2015 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanego dalej „Programem”, w tym:

- 1) formę i tryb składania wniosków o przyznanie tej pomocy;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie tej pomocy;
- 3) przypadki, w których następca prawny podmiotu ubiegającego się przyznanie tej pomocy albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwanego dalej „gospodarstwem rolnym”, lub jego części, lub wszystkich zwierząt danej rasy lokalnej objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, zwanych dalej „stadem”, może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania;
- 4) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada może być przyznana ta pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy;
- 5) wysokość zmniejszeń kwot pomocy, o których mowa w art. 64 ust. 4 lit. a

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013”.

§ 2. Pomoc, o której mowa w § 1, zwaną dalej „płatnością rolno-środowiskowo-klimatyczną”, przyznaje się rolnikowi lub zarządcy, o których mowa w art. 28 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”, jeżeli:

- 1) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”;
- 2) realizuje 5-letnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, o którym mowa w art. 28 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013 lub art. 7 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 807/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i wprowadzającego przepisy przejściowe (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 1), obejmujące wymogi wykraczające ponad podstawowe wymagania, w ramach określonego pakietu albo jego wariantu, zwane dalej „zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym”;
- 3) spełnia warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów określone w rozporządzeniu.

§ 3. 1. Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne jest realizowane w ramach:

- 1) jednego wariantu albo
- 2) jednego pakietu – w przypadku gdy pakiet nie obejmuje wariantu.

2. Rolnik, o którym mowa w art. 28 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, zwany dalej „rolnikiem”, lub zarządca, o którym mowa w art. 28 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013,

zwany dalej „zarządcą”, może realizować jednocześnie więcej niż jedno zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, jeżeli takie zobowiązania zostały podjęte w tym samym roku lub w roku następnym.

3. Rolnik nie może realizować zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jeżeli realizuje zobowiązanie, o którym mowa w art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „zobowiązaniem rolnośrodowiskowym”.

4. W przypadku gdy rolnik lub zarządca zaprzestał realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego lub zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lub zobowiązania, o którym mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, zwanego dalej „zobowiązaniem ekologicznym”, to w okresie, w którym powinien realizować te zobowiązania, nie może podjąć zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

§ 4. 1. Określa się następujące pakiety i ich warianty:

- 1) Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;
- 2) Pakiet 2. Ochrona gleb i wód:
 - a) Wariant 2.1. Międzyplony,
 - b) Wariant 2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%;
- 3) Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
- 4) Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000:
 - a) Wariant 4.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
 - b) Wariant 4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
 - c) Wariant 4.3. Murawy,
 - d) Wariant 4.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
 - e) Wariant 4.5. Półnaturalne łąki świeże,
 - f) Wariant 4.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe,
 - g) Wariant 4.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające,
 - h) Wariant 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO),
 - i) Wariant 4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki,
 - j) Wariant 4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki,

- k) Wariant 4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego,
 - l) Wariant 4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza;
- 5) Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000:
- a) Wariant 5.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,
 - b) Wariant 5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
 - c) Wariant 5.3. Murawy,
 - d) Wariant 5.4. Pólnaturalne łąki wilgotne,
 - e) Wariant 5.5. Pólnaturalne łąki świeże,
 - f) Wariant 5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe,
 - g) Wariant 5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające;
- 6) Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:
- a) Wariant 6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy,
 - b) Wariant 6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego;
- 7) Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:
- a) Wariant 7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła,
 - b) Wariant 7.2. Zachowanie lokalnych ras koni,
 - c) Wariant 7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec,
 - d) Wariant 7.4. Zachowanie lokalnych ras świń,
 - e) Wariant 7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz.

2. Rolnik lub zarządca realizujący zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne:

- 1) posiada plan działalności rolnośrodowiskowej, który sporządza się przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego, na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”;
- 2) nie może przekształcać ani zaorywać występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE)

nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.), zwanych dalej „trwałymi użytkami zielonymi”;

- 3) zachowuje elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo, tworzące ostoje dzikiej przyrody, określone w planie działalności rolnośrodowiskowej;
- 4) prowadzi na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”, rejestr działalności rolnośrodowiskowej zawierający:
 - a) wykaz działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin,
 - b) wykaz wypasów zwierząt – w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych;
- 5) przestrzega innych wymogów określonych dla danego pakietu lub wariantu.

3. Wymogi dla poszczególnych pakietów lub ich wariantów są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

4. Rolnik i zarządca są obowiązani przestrzegać również wymogów określonych przez:

- 1) doradcę rolnośrodowiskowego w planie działalności rolnośrodowiskowej – w przypadku:
 - a) pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 3,
 - b) wariantu siódmego pakietu wymienionego ust. 1 pkt 4,
- 2) eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez eksperta przyrodniczego, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach danego wariantu, na formularzu udostępnionym przez Agencję, zwaną dalej „dokumentacją przyrodniczą” – w przypadku pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 4 i 5, z wyłączeniem wariantu siódmego pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 4

– chyba że te wymogi są sprzeczne z wymogami określonymi w rozporządzeniu.

5. W przypadku gdy rolnik jednocześnie realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne i zobowiązanie ekologiczne:

- 1) rejestr działalności rolnośrodowiskowej może być prowadzony na jednym formularzu z rejestrem działalności ekologicznej prowadzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania ekologicznego;

2) plan działalności rolnośrodowiskowej może być sporządzony na jednym formularzu z planem działalności ekologicznej sporządzonym w ramach realizowanego przez tego rolnika zobowiązania ekologicznego.

6. Plan działalności rolnośrodowiskowej zawiera elementy określone w załączniku nr 2.

§ 5. 1. Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne obejmuje:

1) użytki rolne w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. f rozporządzenia nr 1305/2013, zwane dalej „użytkami rolnymi”, lub obszar gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których występują typy siedlisk przyrodniczych lub siedliska lęgowe ptaków wymienione w ust. 3 pkt 1 lit. b, c lub f lub pkt 2, lub 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia, zwanych dalej „obszarami przyrodniczymi”, zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego pakietu lub danego wariantu, objęte obszarem zatwierdzonym w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 23 lit. b rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 640/2014”, i do których została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, a w przypadku o którym mowa w art. 18 ust. 6 akapit drugi rozporządzenia nr 640/2014 – użytki rolne lub obszary przyrodnicze, zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego pakietu lub danego wariantu, objęte obszarem zatwierdzonym w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 23 lit. b rozporządzenia nr 640/2014 lub

2) zwierzęta ras lokalnych zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego wariantu, będące zwierzętami zatwierdzonymi w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 18 lit. b rozporządzenia nr 640/2014, do których została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach danego wariantu.

2. Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne realizowane w ramach pakietu

wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1 obejmuje użytki rolne zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

3. W przypadku gdy rolnik zadeklarował we wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej grunty orne w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009, zwane dalej „gruntami ornymi”, które nie zostały zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne realizowane w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1 obejmuje również te grunty, lecz jedynie w zakresie przestrzegania wymogu, o którym mowa w części I ust. 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Wielkość obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania nie podlega zmianie w trakcie jego realizacji, z wyjątkiem:

- 1) zmiany wielkości obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2, lecz nie więcej niż o 15% w stosunku do wielkości obszaru objętego tym zobowiązaniem w pierwszym roku jego realizacji, lub zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania;
- 2) zmiany wielkości obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach danego wariantu pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6. lub zmiany miejsca realizacji tego zobowiązania.

2. W ramach realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego rolnik może dokonywać zmiany uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy objętych tym zobowiązaniem, jeżeli mimo dokonania tych zmian są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej z tytułu realizacji tego zobowiązania, a zmiany te nie powodują zmiany tego zobowiązania niedopuszczalnej zgodnie z ust. 1.

3. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej określonej w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia zmiany, o których mowa w ust. 2, są dopuszczalne po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny.

4. W przypadku uprawy drzew lub krzewów, a także w przypadku trwałych użytków

zielonych lub obszarów przyrodniczych zmiany, o których mowa w ust. 2, są niedopuszczalne.

5. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 5 obszary objęte tym zobowiązaniem, zostaną objęte obszarem Natura 2000, zobowiązanie to staje się zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach odpowiedniego wariantu pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4.

6. Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 obszary objęte tym zobowiązaniem zostaną wyłączone z obszaru Natura 2000, zobowiązanie to staje się zobowiązaniem w ramach odpowiedniego wariantu pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 5.

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się w przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu siódmego, ósmego, dziewiątego, dziesiątego lub jedenastego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4.

§ 7. 1. Zmiana zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach danego wariantu pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 może polegać jedynie na:

- 1) zwiększeniu liczby zwierząt danej rasy lokalnej objętych tym zobowiązaniem lub zmniejszeniu liczby tych zwierząt, jeżeli mimo tego zmniejszenia liczba tych zwierząt nie będzie niższa niż liczba zwierząt danej rasy, objętych tym zobowiązaniem w pierwszym roku jego realizacji;
- 2) zastąpieniu, zgodnie z art. 30 ust. 2 rozporządzenia nr 640/2014, zwierząt danej rasy lokalnej objętych tym zobowiązaniem zwierzętami tej samej rasy, jeżeli zwierzęta te spełniają warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

2. Zastąpienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, dokonuje się w terminie 40 dni od dnia powzięcia informacji o konieczności zastąpienia zwierzęcia.

§ 8. 1. Zmianę zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na rok, w którym rolnik lub zarządca realizuje zmienione zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, chyba że przepisy rozporządzenia stanowią inaczej.

2. O zastąpieniu, o którym mowa w § 7 ust. 1 pkt 2, rolnik informuje kierownika biura powiatowego Agencji w terminie 30 dni od dnia jego dokonania, składając kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:

- 1) rolnika,
- 2) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku kłaczy, loch, owiec matek i kóz matek,
- 3) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku krów, kłaczy, owiec matek i kóz matek – zawierające wskazanie zwierząt, jakie zostały zastąpione i jakimi je zastąpiono.

3. W przypadku gdy zastąpienie, o którym mowa w § 7 ust. 1 pkt 2, zostało dokonane w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lecz przed dniem złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, o zastąpieniu, o którym mowa w § 7 ust. 1 pkt 2, rolnik może poinformować kierownika biura powiatowego Agencji, dołączając do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej kopię dokumentu, o którym mowa w § 20 ust. 2.

§ 9. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna do tego samego obszaru może być przyznana z tytułu realizacji tylko jednego zobowiązania.

2. W przypadku gdy rolnik ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do tego samego obszaru z tytułu realizacji więcej niż jednego zobowiązania, to płatność ta przysługuje z tytułu realizacji tego zobowiązania, w ramach którego przewidziano wyższą stawkę płatności do 1 ha.

3. Jeżeli na danym obszarze jest realizowane zobowiązanie ekologiczne, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna do tego obszaru nie przysługuje.

4. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1 nie może być przyznana w przypadku równoczesnej realizacji zobowiązania:

- 1) rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 2 lub 6;
- 2) ekologicznego.

§ 10. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu wymienionego

w § 4 ust. 1:

- 1) pkt 1 – jest przyznawana, jeżeli rolnik nie uprawia tytoniu i nie posiada gruntów ugorowanych;
- 2) pkt 4 – jest przyznawana, jeżeli rolnik lub zarządca posiada dokumentację przyrodniczą;
- 3) pkt 5 – jest przyznawana, jeżeli rolnik lub zarządca posiada dokumentację przyrodniczą;
- 4) pkt 7 – jest przyznawana, jeżeli rolnik utrzymuje wpisane do księgi hodowlanej krowy, klacze, lochy, owce matki lub kozy matki ras wymienionych w ust. 5 załącznika nr 3 do rozporządzenia, objęte programem ochrony zasobów genetycznych.

2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantu siódmego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4.

§ 11. 1. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1:

- 1) pkt 1, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana, jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi co najmniej 3 ha;
- 2) pkt 2, 3 i 6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana, jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi co najmniej 1 ha;
- 3) pkt 4 i 5, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana, jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika lub zarządcę trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych wynosi co najmniej 1 ha.

2. Jeżeli rolnik nie spełnia warunku określonego w ust. 1, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może mu zostać przyznana, jeżeli spełnia ten warunek łącznie z co najmniej jednym rolnikiem lub zarządcą ubiegającymi się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

3. Jeżeli zarządca nie spełnia warunku określonego w ust. 1 pkt 3, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może mu zostać przyznana, jeżeli spełnia ten warunek łącznie z co najmniej jednym rolnikiem albo jednym rolnikiem i zarządcą ubiegającymi się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

4. W przypadku pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1–6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntu, na którym jest położona działka

rolna w rozumieniu art. 67 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1306/2013, o powierzchni co najmniej 0,1 ha, zwana dalej „działką rolną”.

5. W przypadku gdy na działce rolnej występują drzewa, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może być przyznana do gruntu, na którym jest położona ta działka, jeżeli:

- 1) występujące na tym gruncie drzewa są rozrzucone, a liczba tych drzew na hektar tego gruntu nie przekracza 100 drzew;
- 2) na tym gruncie można prowadzić działalność rolniczą w podobny sposób, jak na gruncie o takiej samej powierzchni, na którym drzewa nie występują.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do działki rolnej położonej na obszarze przyrodniczym oraz do działki rolnej położonej na gruncie, do którego rolnik ubiega się o płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3.

7. Elementy krajobrazu, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 640/2014, uznaje się za część działki rolnej, jeżeli ich szerokość nie przekracza szerokości określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 8 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. poz. ...).

§ 12. 1. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, na których występują uprawy w rozumieniu art. 44 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009, wymienione w ust. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia.

2. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, na których:

- 1) po plonie głównym są uprawiane mieszanki roślin jako międzyplon,
- 2) występują pasy traw o szerokości nie mniejszej niż 6 metrów, założone w poprzek stoku

– jeżeli grunty te są położone na obszarach szczególnie zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm, lub na obszarach

problemowych o niskiej zawartości próchnicy, których wykaz jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia, lub obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN), wyznaczonych zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.²⁾), a w przypadku pasów traw, jeżeli dodatkowo co najmniej część gruntów położonych na działce ewidencyjnej, na której występują te pasy, jest położonych na stoku o nachyleniu powyżej 20%.

3. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów, na których są uprawiane drzewa owocowe odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r.

4. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do:

1) trwałych użytków zielonych, na których występują:

a) siedliska przyrodnicze, których typy są wymienione w ust. 3 pkt 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia, jeżeli są położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku wariantów pierwszego, drugiego, trzeciego, czwartego, piątego lub szóstego,

b) siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia, jeżeli są położone na obszarze specjalnej ochrony ptaków albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku wariantów ósmego, dziewiątego, dziesiątego lub jedenastego;

2) obszarów przyrodniczych, na których występują:

a) siedliska przyrodnicze, których typy są wymienione w ust. 3 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, jeżeli są położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku wariantu drugiego, trzeciego lub szóstego,

b) siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia, jeżeli są położone na obszarze specjalnej ochrony ptaków albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku wariantów ósmego, dziewiątego, dziesiątego

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1513, z 2013 r. poz. 21 i 165 oraz z 2014 r. poz. 659, 822, 850 i 1146.

lub jedenastego;

- 3) trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych położonych na obszarze specjalnej ochrony ptaków albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody – w przypadku wariantu siódmego.

5. Jeżeli dla danego obszaru Natura 2000 został ustanowiony plan ochrony albo plan zadań ochronnych płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach:

- 1) wariantu siódmego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 – jest przyznawana, jeżeli wymogi obligatoryjne zawarte w tym planie nie są sprzeczne z wymogami określonymi dla tego wariantu;
- 2) pozostałych wariantów pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 – jest przyznawana, jeżeli wymogi obligatoryjne zawarte w tym planie nie są sprzeczne z wymogami określonymi dla danego wariantu, a gdy ten plan przewiduje ochronę określonych typów siedlisk przyrodniczych lub gatunków ptaków – typy siedlisk przyrodniczych lub gatunki ptaków, ze względu na które rolnik lub zarządca ubiega się o przyznanie tej płatności, są tożsame z określonymi w tym planie typami siedlisk przyrodniczych lub gatunkami ptaków.

6. W przypadku wariantu siódmego, ósmego, dziewiątego, dziesiątego lub jedenastego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może być przyznana do trwałych użytków zielonych lub do obszarów przyrodniczych, o których mowa w ust. 4, położonych poza obszarem Natura 2000, jeżeli są objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach tych wariantów i zostały w trakcie jego realizacji wyłączone z obszaru Natura 2000.

7. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 5, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do położonych poza obszarem Natura 2000:

- 1) trwałych użytków zielonych, na których występują zbiorowiska roślinne wykazujące cechy siedlisk przyrodniczych wymienione w ust. 3 pkt 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia – w przypadku wszystkich wariantów tego pakietu;
- 2) obszarów przyrodniczych – w przypadku wariantu drugiego, trzeciego lub szóstego tego pakietu.

8. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, na których są uprawiane rośliny odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie, zwanego dalej „krajowym

rejestr”, lub rośliny gatunków lub odmian wymienionych w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia.

§ 13. 1. W przypadku wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, których łączna powierzchnia wynosi nie mniej niż wielkość powierzchni plantacji nasiennych roślin odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, określona dla wytwarzania materiału siewnego kategorii kwalifikowany w przepisach o nasiennictwie.

2. Do gruntów, na których jest uprawiana roślina danego gatunku lub odmiany, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich wariantów pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6 jest przyznawana do łącznej powierzchni nie większej niż 5 ha.

§ 14. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do krów, kłaczy, loch, owiec matek lub kóz matek, jeżeli ich liczba w stadzie wynosi co najmniej:

- 1) 4 krowy tej samej rasy;
- 2) 2 kłacze tej samej rasy;
- 3) 5 owiec matek rasy olkuskiej, 15 owiec matek rasy cakiel podhalański, 30 owiec matek rasy merynos polski w starym typie albo 10 owiec matek pozostałych ras;
- 4) 10 loch rasy puławskiej;
- 5) 8 loch rasy złotnickiej białej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – 6 loch;
- 6) 8 loch rasy złotnickiej pstrej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. – 3 lochy;
- 7) 3 kozy matki.

2. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje do nie więcej niż 100 krów lub do 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej lub do 100 loch rasy złotnickiej białej lub do 100 loch rasy złotnickiej pstrej, utrzymywanych w jednym stadzie.

§ 15. 1. Wysokość płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w danym roku ustala się jako iloczyn stawek płatności za:

- 1) hektar gruntu i powierzchni gruntów, do których przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna – w przypadku pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt

1–6 lub

2) sztukę zwierzęcia i liczby zwierząt, do których przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna – w przypadku pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7 – po uwzględnieniu zmniejszeń lub wykluczeń wynikających ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności.

2. Wysokość stawek, o których mowa w ust. 1, dla poszczególnych pakietów i ich wariantów jest określona w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

3. Przy ustalaniu wysokości płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przysługującej do gruntów uwzględnia się powierzchnię działek rolnych, nie większą jednak niż maksymalny kwalifikowany obszar, o którym mowa odpowiednio w art. 5 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 640/2014, określony w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

§ 16. 1. W przypadku pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości:

- 1) 100% stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 50 ha;
- 2) 75% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 3) 60% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

2. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4, przepis ust. 1 stosuje się wyłącznie do przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do gruntów położonych poza obszarem parków narodowych.

3. W przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu lub wariantu, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości 100% stawki płatności, jeżeli łączna powierzchnia, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów, nie przekracza powierzchni 50 ha.

4. Gdy łączna powierzchnia, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów, przekracza powierzchnię 50 ha, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach poszczególnych pakietów lub wariantów jest przyznawana w wysokości 100% stawki płatności za powierzchnię:

- 1) stanowiącą iloczyn:
 - a) 50 ha powierzchni oraz

b) procentowego udziału powierzchni, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach danego pakietu lub wariantu, w łącznej powierzchni, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów;

2) nie większą jednak niż powierzchnia 50 ha.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, gdy łączna powierzchnia, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów, nie przekracza powierzchni 100 ha, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za pozostałą powierzchnię, do której ta płatność przysługuje, jest przyznawana w wysokości 75% stawki płatności.

6. Gdy łączna powierzchnia, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów, przekracza powierzchnię 100 ha, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach poszczególnych pakietów lub wariantów jest przyznawana w wysokości 75% stawki płatności za powierzchnię:

1) stanowiącą iloczyn:

a) 50 ha oraz

b) procentowego udziału powierzchni, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach danego pakietu lub wariantu, w łącznej powierzchni, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów;

2) nie większą jednak niż powierzchnia 50 ha,

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za pozostałą powierzchnię, do której ta płatność przysługuje, jest przyznawana w wysokości 60% stawki płatności.

8. Udział, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 lit. b oraz w ust. 6 pkt 1 lit. b, ustala się do ośmiu miejsc po przecinku, a powierzchnię, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach poszczególnych pakietów lub wariantów, wyrażoną w hektarach – do dwóch miejsc po przecinku.

§ 17. W przypadku wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2, realizowanego na gruntach ornych położonych na obszarach zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części przysługującej za realizację tego pakietu na tych

gruntach jest przyznawana do powierzchni nie większej niż 70% powierzchni tych gruntów.

§ 18. 1. Rolnikowi lub zarządcy może zostać przyznana kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. e rozporządzenia nr 1305/2013, zwanych dalej „kosztami transakcyjnymi”, poniesionych z tytułu:

- 1) sporządzenia dokumentacji przyrodniczej – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5, z wyłączeniem wariantu siódmego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4;
- 2) wykonania w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych oceny wytworzonego materiału siewnego lub nasion potwierdzającej wymaganą jakość wytworzonego materiału siewnego lub nasion – w przypadku wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6.

2. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ustala się zgodnie z ust. 1 załącznika nr 6 do rozporządzenia, z tym że nie może ona przekraczać 20% wysokości pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację wariantów pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5, której warunkiem przyznania jest posiadanie dokumentacji przyrodniczej.

3. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przyznanej za sporządzenie dokumentacji przyrodniczej dla siedliska, które jest położone na obszarze dla którego ustanowiono plan ochrony albo plan zadań ochronnych, ustala się zgodnie z ust. 2, jednakże w wysokości pomniejszonej o 30%.

4. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się zgodnie z ust. 2 załącznika nr 6 do rozporządzenia, z tym że nie może ona przekraczać 20% wysokości płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6 przyznanej za rok, w którym została dokonana ocena, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

§ 19. 1. Wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania

administracyjnego, z wyłączeniem adresu, zawiera:

- 1) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeżeli zostały nadane, a w przypadku osoby fizycznej również numer ewidencyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (PESEL), natomiast jeżeli osoba ta nie posiada obywatelstwa polskiego – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości;
- 2) numer identyfikacyjny nadany zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86, z 2013 r. poz. 1537, z 2014 r. poz. 1872 oraz z 2015 r. poz.);
- 3) oświadczenie o:
 - a) powierzchni działek ewidencyjnych,
 - b) sposobie wykorzystywania działek rolnych, zawierające w szczególności wskazanie:
 - uprawy w rozumieniu art. 44 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 określonej w ust. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, prowadzonej na danej działce – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1,
 - rośliny uprawnej lub roślin uprawnych uprawianych na danej działce – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, 2 i 6,
 - praktyki dodatkowej, o której mowa w części I ust. 4 pkt 2 lub 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia;
- 4) oświadczenia oraz informacje, jakie powinny być zawarte we wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w rozumieniu ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 10 tej ustawy, niewymienione w pkt 1–3;
- 5) oświadczenia i zobowiązania rolnika lub zarządcy związane z realizacją zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
- 6) informację o załącznikach dołączonych do wniosku.

2. Wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej i kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika lub zarządcy, w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

3. Jeżeli rolnik lub zarządca nie zamierza ubiegać się w danym roku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację danego pakietu lub wariantu, zamiast wniosku o jej przyznanie składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, informację o gruntach, na których realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie tego pakietu lub wariantu w danym roku, wskazując ich położenie i powierzchnię, a w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 – również o zwierzętach ras lokalnych, w odniesieniu do których realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie tego pakietu w danym roku. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, i jeżeli rolnik lub zarządca zamierza dokonać zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, zmianę tę zgłasza kierownikowi biura powiatowego Agencji w informacji, o której mowa w ust. 3, składanej w roku, w którym rolnik realizuje zmienione zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, chyba że przepisy rozporządzenia stanowią inaczej.

§ 20. 1. Do wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6 lub do wniosku o przyznanie kolejnych płatności w ramach tego wariantu – w przypadku zwiększenia wielkości obszaru zobowiązania – dołącza się dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru.

2. Do wniosku o przyznanie pierwszej i kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 7, dołącza się kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:

- 1) rolnika,
- 2) podmiotu prowadzącego księgę hodowlaną - w przypadku kłaczy, loch, owiec matek i kóz matek,

3) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku krów, kłaczy, loch, owiec matek i kóz matek – zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych – w przypadku realizacji pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

3. W przypadku, o którym mowa w § 11 ust. 2 lub 3, do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik lub zarządca dołącza oświadczenie o tym z kim łącznie spełnia warunek, o którym mowa w § 11 ust. 1, sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję.

§ 21. 1. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1, rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 30 września roku, w którym złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, oraz roku, w którym złożył wniosek o przyznanie piątej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, kopię dokumentu:

- 1) zawierającego wyniki analizy gleby:
 - a) pochodzącej ze wszystkich działek rolnych położonych na gruntach ornych, do których ubiega się o przyznanie tej płatności,
 - b) wykonanej w laboratorium okręgowej stacji chemiczno-rolniczej lub innym laboratorium posiadającym akredytację Polskiego Centrum Akredytacji w zakresie badań agrochemicznych gleb;
- 2) sporządzonego przez podmiot, który wykonał analizę, na formularzu udostępnionym przez Agencję.

2. W przypadku gdy rolnik lub zarządca są obowiązani przestrzegać wymogów, o których mowa w § 4 ust. 4 pkt 1 lit. b lub pkt 2, rolnik lub zarządca składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 9 czerwca roku, w którym określono te wymogi, informację zawierającą wskazanie realizowanego wariantu oraz tych wymogów, sporządzoną na formularzu udostępnionym przez Agencję. Przepis ten stosuje się również w przypadku, gdy te wymogi ulegną zmianie.

3. W przypadku gdy w ramach wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6 rolnik uprawia rośliny odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za czwarty rok uprawy tych odmian dołącza dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych

do krajowego rejestru.

4. W przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego w ramach wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 31 października roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, świadectwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia – informację o wynikach badania, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie, lub oświadczenie o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej – w pierwszym roku uprawy tej rośliny.

5. W przypadku gdy rolnik lub zarządca nie dokonał czynności, o której mowa w ust. 1–4, w terminie określonym w tych przepisach, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa na piśmie rolnika lub zarządcę do dokonania tej czynności, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

6. Czynność, o której mowa w ust. 1–4, dokonana:

- 1) w terminie określonym w wezwaniu, o którym mowa w ust. 5,
- 2) po terminie określonym w tym przepisie, a przed doręzeniem wezwania, o którym mowa w ust. 5

– uważa się za dokonaną w terminie.

§ 22. 1. Agencja udostępnia rolnikowi lub zarządcy, który złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, materiał graficzny, o którym mowa w art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, z oznaczeniem co najmniej granic i numerów działek ewidencyjnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, wraz z oznaczeniem granic położonych na obszarze jego gospodarstwa rolnego:

- 1) rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych i obszarów Natura 2000, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.³⁾) oraz obszarów, o których mowa w art. 33 ust. 2 tej ustawy,
- 2) obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego (OSN).

2. Rolnik lub zarządca zaznacza na materiale graficznym, o którym mowa w art. 72

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 1002, 1101 i 1863.

ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013:

- 1) granice działek rolnych, na których realizują poszczególne pakiety lub warianty, oraz określone w planie działalności rolnośrodowiskowej elementy krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3,
 - 2) część działki rolnej, która ma pozostać nieskoszona w danym roku – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5,
 - 3) miejsca na działce rolnej, w których są zasadzone poszczególne drzewa odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r. – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3,
 - 4) działki rolne położone na gruntach ornych, na których jest w danym roku realizowana praktyka dodatkowa określona w części I ust. 4 pkt 2 lub 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1
- a następnie dołącza ten materiał graficzny do wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznej.

3. Jeżeli rolnik równocześnie nie ubiega się o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, to na materiale graficznym, o którym mowa w art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, zaznacza on również obiekty, o których mowa w § 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia..... 2015 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinny spełniać wnioski w sprawach dotyczących płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. poz.....), znajdujące się na użytkach rolnych będących w jego posiadaniu.

4. W przypadku zwiększenia wielkości obszaru gruntów, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, przepisy ust. 1, 2 pkt 1 oraz ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. W przypadku rolnika lub zarządcy po raz pierwszy wnioskującego o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej materiał graficzny, o którym mowa w art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, jest udostępniany przez Agencję na wniosek tego rolnika lub zarządcy.

§ 23. 1. Rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

2. Uznaje się, że rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, jeżeli od tego dnia posiada grunty lub zwierzęta, do których ubiega się o przyznanie tej płatności.

3. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną wypłaca się do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, wraz z kwotą przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych.

§ 24. 1. W przypadku śmierci rolnika lub zarządcy, która nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania tej płatności, jego spadkobierca może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania tej płatności na jego miejsce, jeżeli objął w posiadanie grunty lub stado objęte tym wnioskiem.

2. Spadkobierca rolnika lub zarządcy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na jego miejsce na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Spadkobierca rolnika lub zarządcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika lub zarządcy dołącza:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
 - a) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
 - b) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
 - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
 - poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529) albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną

za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji, albo

3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

6. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 do wniosku dołącza się również kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:

- 1) spadkobiercy rolnika,
- 2) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku klaczy, loch, owiec matek i kóz matek,
- 3) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku krów, klaczy, loch, owiec matek i kóz matek – zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, spadkobierca rolnika składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

8. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika lub zarządcy, spadkobierca wstępujący do postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej:

- 1) dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, albo
- 2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 7 – oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika lub zarządcy, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego spadkobiercy na miejsce rolnika lub zarządcy i przyznanie mu tej płatności.

9. Zgoda, o której mowa w ust. 8, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

10. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika lub zarządcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony przez rolnika lub zarządcę wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

11. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, decyzję w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej spadkobiercy rolnika lub zarządcy wydaje się po złożeniu przez niego odpisu prawomocnego postanowienia sądu o

stwierdzeniu nabycia spadku.

12. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika lub zarządcy nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty lub stado objęte wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez tego rolnika lub zarządcę, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów lub stada, przepisy ust. 1–11 stosuje się odpowiednio.

§ 25. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub zarządcy lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 24 ust. 1, w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania tej płatności jego następcą prawny może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania tej płatności na jego miejsce, jeżeli objął w posiadanie grunty lub stado objęte tym wnioskiem.

2. Następcą prawny rolnika lub zarządcy wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Następcą prawny rolnika lub zarządcy podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następcą prawny rolnika lub zarządcy dołącza:

- 1) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji;
- 2) kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:
 - a) tego następcy,
 - b) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku klaczy, loch, owiec matek i kóz matek,
 - c) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku krów, klaczy, loch, owiec matek i

kóz matek

– zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika lub zarządcy składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przez rolnika lub zarządcę.

§ 26. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów lub stada objętych wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez rolnika lub zarządcę, w okresie od dnia złożenia tego wniosku do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania tej płatności nowy posiadacz tych gruntów lub stada może wstąpić do toczącego się postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce rolnika lub zarządcy.

2. Nowy posiadacz gruntów lub stada wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania gruntów lub stada objętych wnioskiem o przyznanie tej płatności złożonym przez rolnika lub zarządcę.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie podlega przywróceniu.

4. Nowy posiadacz gruntów lub stada podaje we wniosku, o którym mowa w ust. 2, swój numer identyfikacyjny albo dołącza do tego wniosku kopię wniosku o nadanie takiego numeru.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gruntów lub stada dołącza:

- 2) umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie gruntów lub stada objętych wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez rolnika lub zarządcę, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji;
- 3) kopię dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmującego oświadczenia:

- a) tego posiadacza,
 - b) podmiotu prowadzącego księgi hodowlane – w przypadku klaczy, loch, owiec matek i kóz matek,
 - c) podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych – w przypadku krów, klaczy, loch, owiec matek i kóz matek
- zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych - w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7.

6. Jeżeli posiadanie gruntów lub stada objętych wnioskiem o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonym przez rolnika lub zarządcę zostało przeniesione na rzecz kilku podmiotów, nowy posiadacz gruntów lub stada wstępujący do postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, oświadczenia współposiadaczy, że wyrażają zgodę na wstąpienie tego posiadacza na miejsce rolnika lub zarządcy i przyznanie mu tej płatności.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gruntów lub stada składa do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przez rolnika lub zarządcę.

§ 27. 1. W przypadku śmierci rolnika lub zarządcy, która nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, jego spadkobiercy mogą być przyznane kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, jeżeli objął w posiadanie grunty lub stado objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę i są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 ustawy z dnia r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanej dalej „ustawą”.

2. Jeżeli śmierć rolnika lub zarządcy nastąpiła po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za poprzedni rok i zanim złożył on wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, jego spadkobierca składa wniosek o przyznanie tej płatności w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

3. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za dany rok może zostać przyznana spadkobiercy rolnika lub zarządcy, jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 2, złożył w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, a po upływie tego terminu – wyłącznie w przypadku określonym w art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 640/2014.

4. Jeżeli nie zachodzą przypadki określone w ust. 3, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2, nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, a spadkobierca rolnika lub zarządcy jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za następne lata.

5. Oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 20, do wniosku, o którym mowa w ust. 2, spadkobierca rolnika lub zarządcy dołącza oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się również:

- 1) odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo
- 2) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
 - a) zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
 - b) kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
 - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
 - poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji, albo
- 3) zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok spadkobiercy rolnika lub zarządcy stosuje się

odpowiednio § 24 ust. 7–9 i 11.

8. Jeżeli śmierć rolnika lub zarządcy nastąpiła w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania tej płatności, jego spadkobierca wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania tej płatności na miejsce rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 7 miesięcy od dnia otwarcia spadku.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok spadkobiercy rolnika lub zarządcy stosuje się odpowiednio § 24 ust. 3–11, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 8, dołącza on również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcy do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

10. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika lub zarządcy nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty lub stado objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów lub stada, przepisy ust. 1–6 i 8 stosuje się odpowiednio, a w przypadku, o którym mowa w:

- 1) ust. 2, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 24 ust. 7–9 i 11;
- 2) ust. 8, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok zapisobiercy windykacyjnemu stosuje się odpowiednio § 24 ust. 3–11, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, dołącza on również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcy do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

§ 28. 1. W przypadku rozwiązania albo przekształcenia rolnika lub zarządcy lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w § 27 ust. 1, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, jego następcy prawnemu mogą być przyznane kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, jeżeli objął w posiadanie grunty lub stado objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę i

są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 ustawy.

2. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za poprzedni rok i zanim rolnik lub zarządca złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, jego następca prawny składa wniosek o przyznanie tej płatności w terminie 7 miesięcy od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

3. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za dany rok może zostać przyznana następcy prawnemu rolnika lub zarządcy, jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 2, złożył w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednio w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, a po upływie tego terminu – wyłącznie w przypadku określonym w art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 640/2014.

4. Jeżeli nie zachodzą przypadki określone w ust. 3, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2, nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, a następca prawny rolnika lub zarządcy jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za następne lata.

5. Oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 20, do wniosku, o którym mowa w ust. 2, następca prawny rolnika lub zarządcy dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:
 - a) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem,
 - b) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez rolnika lub zarządcę, któremu została przyznana ta płatność, jaką rolnik lub zarządca ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności wymienione w § 34 ust. 1–3;
- 2) dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

6. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło w okresie od dnia złożenia

przez rolnika lub zarządcę wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania tej płatności, jego następca prawny wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania tej płatności na miejsce rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesiące od dnia wystąpienia zdarzenia prawnego, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok następcy prawnemu rolnika lub zarządcy stosuje się odpowiednio § 25 ust. 3–6, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, dołącza on również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez rolnika lub zarządcę, któremu została przyznana ta płatność, jaką rolnik lub zarządca ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności wymienione w § 34 ust. 1–3.

§ 29. 1. W przypadku przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę, które nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, nowemu posiadaczowi tych gruntów lub stada mogą być przyznane kolejne płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, jeżeli są spełnione warunki określone w art. 43 ust. 2 projektu ustawy.

2. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę nastąpiło po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za poprzedni rok i zanim złożył on wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, nowy posiadacz tych gruntów lub stada składa wniosek o przyznanie tej płatności w terminie 7 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania.

3. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za dany rok może zostać przyznana nowemu posiadaczowi gruntów lub stada, jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 2, złożył

w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, a po upływie tego terminu – wyłącznie w przypadku określonym w art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 640/2014.

4. Jeżeli nie zachodzą przypadki określone w ust. 3, a wniosek, o którym mowa w ust. 2, został złożony przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2, nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok, a nowy posiadacz gruntów lub stada jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za następne lata.

5. Oprócz dokumentów wymaganych na podstawie § 20, do wniosku, o którym mowa w ust. 2, nowy posiadacz gruntów lub stada dołącza:

- 1) oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:
 - a) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem,
 - b) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez rolnika lub zarządcę, któremu została przyznana ta płatność, jaką rolnik lub zarządca ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności wymienione w § 34 ust. 1–3;
- 2) umowę sprzedaży, dzierżawy lub inną umowę, w wyniku której zostało na niego przeniesione posiadanie gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę, albo kopię tej umowy poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

6. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę nastąpiło w okresie od dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za dany rok do dnia doręczenia decyzji w sprawie przyznania tej płatności, nowy posiadacz gruntów lub stada wstępuje do toczącego się postępowania w sprawie przyznania tej płatności na miejsce rolnika lub zarządcy na wniosek złożony w terminie 3 miesięcy od dnia przeniesienia posiadania.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, do trybu przyznawania płatności rolno-

środowiskowo-klimatycznej za dany rok nowemu posiadaczowi gruntów lub stada stosuje się odpowiednio § 26 ust. 3–7, z tym że do wniosku, o którym mowa w ust. 6, dołącza on również oświadczenie, złożone na formularzu udostępnionym przez Agencję, obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez rolnika lub zarządcę, któremu została przyznana ta płatność, jaką rolnik lub zarządca ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności wymienione w § 34 ust. 1–3.

§ 30. 1. Rolnik lub zarządca, któremu została przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w trybie przepisów § 24–29, a w przypadku, o którym mowa w § 27 ust. 4, § 28 ust. 4 lub § 29 ust. 4, który zobowiązał się do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez innego rolnika lub zarządcę, realizuje przejęte zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne do końca okresu objętego tym zobowiązaniem.

2. W przypadku przejęcia takiego samego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, rolnik lub zarządca realizuje je jako oddzielne zobowiązania.

§ 31. 1. W przypadku gdy rolnik lub zarządca, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek, o którym mowa w § 24 ust. 2, § 25 ust. 2, § 26 ust. 2, § 27 ust. 2 albo 8, § 28 ust. 2 albo 6 lub § 29 ust. 2 albo 6, wnioski te są rozpatrywane łącznie w zakresie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

2. Jeżeli decyzja w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej została wydana przed złożeniem przez rolnika lub zarządcę wniosku, o którym mowa w § 24 ust. 2, § 25 ust. 2, § 26 ust. 2, § 27 ust. 2 albo 8, § 28 ust. 2 albo 6 lub § 29 ust. 2 albo 6, kierownik biura powiatowego Agencji rozstrzyga te sprawy, zmieniając tę decyzję.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, zmiany decyzji o przyznaniu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dokonuje się bez zgody strony.

§ 32. 1. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik lub zarządca, do którego ta decyzja została skierowana, zmarł, jego spadkobiercy przysługują prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania.

2. Jeżeli po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej rolnik lub zarządca, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi lub zarządcy jako stronie postępowania, przysługują jego następcy prawnemu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 1, prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę.

4. W przypadku gdy w decyzji, o której mowa w ust. 1, została przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, płatność ta jest wypłacana spadkobiercy.

5. Jeżeli płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub zarządcy, jego spadkobierca, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1, składa wniosek o wypłatę tej płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika lub zarządcę, wraz z:

- 1) odpisem prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku – w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia albo
- 2) zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym przez notariusza – w terminie 14 dni od dnia wpisu aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, albo
- 3) w przypadku gdy nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku:
 - a) zaświadczeniem sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo
 - b) kopią wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:
 - potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
 - poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora

wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji

– jednak nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia doręczenia rolnikowi lub zarządcy decyzji w sprawie przyznania tej płatności.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 3, spadkobierca rolnika lub zarządcy składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

7. Jeżeli płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub zarządcy, o którym mowa w ust. 2, jego następca prawny, który nie kwestionuje należności określonej w decyzji, o której mowa w ust. 2, składa wniosek o wypłatę tej płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika lub zarządcę, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi lub zarządcy tej decyzji.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, następca prawny rolnika lub zarządcy dołącza dokument potwierdzający zaistnienie następstwa prawnego albo kopię tego dokumentu poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez upoważnionego pracownika Agencji.

9. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca rolnika lub zarządcy, spadkobierca występujący z wnioskiem, o którym mowa w ust. 5:

1) dołącza do tego wniosku albo

2) składa wraz z odpisem postanowienia sądu, o którym mowa w ust. 6

– oświadczenia pozostałych spadkobierców rolnika lub zarządcy o wyrażeniu zgody na wypłatę temu spadkobiercy płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

10. Zgoda, o której mowa w ust. 9, nie jest wymagana, jeżeli miałyby być wyrażona przez małoletniego, a wniosek, o którym mowa w ust. 5, został złożony przez spadkobiercę będącego przedstawicielem ustawowym tego małoletniego.

11. W przypadku złożenia wniosku o wypłatę płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie jej wypłaty.

12. W przypadku gdy wniosek o wypłatę płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej nie został złożony albo jeżeli została wydana decyzja o odmowie jej wypłaty, decyzje, o

których mowa w ust. 1 i 2, wygasają z mocy prawa.

13. Do zapisobiercy windykacyjnego, który w wyniku śmierci rolnika lub zarządcy nabył, jako przedmiot zapisu windykacyjnego, grunty lub stado, do których została przyznana temu rolnikowi lub zarządcy płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, lub prawo majątkowe, z którym łączy się posiadanie tych gruntów lub stada, przepisy ust. 1, 3–6 i 9–12 stosuje się odpowiednio.

§ 33. 1. Jeżeli na trwałych użytkach zielonych zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika lub zarządcę wymogów w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna dotycząca tego pakietu przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o tyle procent ile odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni trwałych użytków zielonych, na których stwierdzono to uchybienie, do powierzchni wszystkich użytków rolnych objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach tego pakietu.

2. Jeżeli na gruntach ornych zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika lub zarządcę wymogów w ramach pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna dotycząca tego pakietu przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

1) iloczynu:

a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia oraz

b) współczynnika trwałości danego uchybienia, określonych w załączniku nr 7 do rozporządzenia oraz

2) kwoty stanowiącej iloczyn:

a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu, gdyby rolnik lub zarządca przestrzegał tych wymogów, oraz

b) procentowego stosunku powierzchni gruntów ornych, na których stwierdzono to uchybienie, do powierzchni gruntów ornych, na których powinny być przestrzegane te wymogi w ramach tego pakietu.

3. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika lub zarządcę wymogów w ramach poszczególnych pakietów lub ich wariantów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 2–6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części dotyczącej danego pakietu lub jego wariantu przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn:

1) iloczynu

- a) współczynnika dotkliwości danego uchybienia i
 - b) współczynnika trwałości danego uchybienia określonych w załączniku nr 7 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
- a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu lub wariantu, gdyby rolnik lub zarządca przestrzegał tych wymogów, oraz
 - b) procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danego pakietu.

4. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogów określonych w części II ust. 1 pkt 9 załącznika nr 1 do rozporządzenia, płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna w ramach wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2 podlega zwrotowi w części odpowiadającej procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danego wariantu.

5. Jeżeli zostanie stwierdzone uchybienie w przestrzeganiu przez rolnika wymogu określonego w części V ust. 2 pkt 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia, płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna w części dotyczącej wariantu drugiego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6 przysługuje w danym roku w wysokości zmniejszonej o 40%.

6. Jeżeli rolnik lub zarządca przekształcił lub zaorał którykolwiek z występujących w gospodarstwie rolnym trwały użytek zielony i nie zachował któregośkolwiek z określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3, płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 20%.

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się w przypadku, gdy rolnik lub zarządca nie zachował któregośkolwiek z określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3, w wyniku przeniesienia, w drodze umowy sprzedaży, darowizny lub innej umowy, posiadania gruntów, na których występują takie elementy krajobrazu, lub utraty posiadania takich gruntów, a grunty te nie są objęte zobowiązaniem rolnośrodowiskowo-klimatycznym.

8. Jeżeli rolnik lub zarządca nie prowadzi rejestru działalności rolnośrodowiskowej

płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 30%, w odniesieniu do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr nie był prowadzony.

9. Jeżeli rolnik lub zarządca nie posiada planu działalności rolnośrodowiskowej płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 30%.

10. Jeżeli zostanie stwierdzone, że plan działalności rolnośrodowiskowej nie jest kompletny lub aktualny w zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 5, lub ust. 2 pkt 2, lub ust. 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia, rolnik lub zarządca jest obowiązany:

- 1) uzupełnić lub zaktualizować ten plan,
- 2) złożyć oświadczenie o uzupełnieniu lub aktualizacji tego planu do kierownika biura powiatowego Agencji

– najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, a w przypadku gdy zostanie stwierdzone, że ten plan nie jest kompletny lub aktualny w ostatnim roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego – w terminie do dnia 14 marca ostatniego roku realizacji tego zobowiązania.

11. W przypadku niedokonania w terminie czynności, o których mowa w ust. 10, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi w wysokości 30%.

12. Jeżeli w kolejnym roku realizacji zobowiązania zostanie ponownie stwierdzone to samo uchybienie, o którym mowa w ust. 1–3, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest zmniejszana dodatkowo o kwotę stanowiącą:

- 1) 10% kwoty, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia uchybienia po raz pierwszy;
- 2) 20% kwoty, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia uchybienia po raz drugi;
- 3) 30% kwoty, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło – w przypadku ponownego stwierdzenia uchybienia po raz trzeci.

§ 34. 1. 1. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi, jeżeli rolnik lub zarządca nie realizuje całego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub nie spełnia innych warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej określonych w rozporządzeniu.

2. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi również w przypadku, gdy rolnik lub zarządca:

- 1) zmniejszył wielkość obszaru gruntów ornych, na którym powinien realizować zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1, do powierzchni mniejszej niż powierzchnia, do której została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach tego pakietu, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności przyznanej w ramach tego pakietu, która odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru gruntów ornych, która została zmniejszona, do powierzchni obszaru tych gruntów ornych, na którym powinien być realizowany ten pakiet;
- 2) zmniejszył wielkość obszaru, na którym powinien realizować zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach danego pakietu lub jego wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2–6, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności przyznanej w ramach danego pakietu lub jego wariantu, która odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru, która została zmniejszona, do powierzchni obszaru, na którym powinien być realizowany ten pakiet lub jego wariant;
- 3) zmniejszył liczbę zwierząt danej rasy lokalnej objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach danego wariantu pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 do poziomu niższego niż liczba zwierząt danej rasy, do których została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana do zwierząt objętych zmniejszeniem oraz zwierząt, które zostały zastąpione przez te zwierzęta na podstawie § 7 ust. 1 pkt 2;
- 4) nie złożył wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację danego pakietu lub jego wariantu albo informacji, o której mowa w § 19 ust. 3, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności, która została przyznana za realizację tego pakietu lub jego wariantu.

3. Kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1, podlega zwrotowi w części przekraczającej wysokość kwoty, jaka powinna być przeznaczona na ich refundację, jeżeli stwierdzona powierzchnia siedliska, dla którego sporządzono dokumentację przyrodniczą, jest mniejsza niż określona we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

4. Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi w trybie i na

zasadach określonych w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

§ 35. 1. Rolnikowi, który od dnia 15 marca 2014 r. realizuje zobowiązanie rolnośrodowiskowe, może zostać przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, jeżeli od dnia 15 marca 2015 r. kontynuuje podjęte zobowiązanie jako zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1:

- 1) pkt 1 – w przypadku gdy dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone,
- 2) pkt 2 – w przypadku gdy dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach Pakietu 8. Ochrona gleb i wód,
- 3) pkt 3 – w przypadku gdy dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach wariantu czwartego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- 4) pkt 4 w zakresie tożsamy gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych – w przypadku gdy dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000,
- 5) pkt 5 w zakresie tożsamy siedlisk przyrodniczych – w przypadku gdy dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000,
- 6) pkt 6 – w przypadku gdy dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach wariantów pierwszego lub drugiego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- 7) pkt 7 – w przypadku gdy dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach tożsamy wariantów Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie,

– spełnia warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach tych pakietów i będzie realizował to zobowiązanie na tym samym obszarze co dotychczas realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, rolnik może:

- 1) w 2015 r.:
 - a) zwiększyć wielkość obszaru, na którym realizował dotychczas zobowiązanie rolnośrodowiskowe;

- b) podjąć nowe zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne
- 2) w 2016 r. dodać nowe zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

3. Zobowiązanie, o którym mowa w:

- 1) ust. 1, rolnik realizuje do dnia 14 marca 2019 r.;
- 2) ust. 2 pkt 1 lit. b, do dnia 14 marca 2020 r.;
- 3) ust. 2 pkt 2, do dnia 14 marca 2021 r.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, do ustalenia co jest objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym stosuje się § 5, z tym że za rok, w którym została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna uznaje się 2015 r.

§ 36. W 2015 r. do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej można dołączyć kopie dokumentów, o których mowa w § 20 ust. 2, sporządzonych na formularzu udostępnionym przez Agencję na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. poz. 361 i 1312 oraz z 2014 r. poz. 324 i 1487).

§ 37. Jeżeli zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach Pakietu 8. Ochrona gleb i wód, podjęte przez rolnika w 2012 r. albo 2013 r., albo 2014 r., utraciło ważność na podstawie art. 46 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 15, z późn. zm.), rolnikowi temu nie przyznaje się płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantu pierwszego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2.

§ 38. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2015 r.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Za zgodność, pod względem
prawnym i redakcyjnym

Mataczek P.

Adama
Dyrektora
Departamentu Prawno-Legislacyjnego

Adam Toborek

WYMOGI DLA POSZCZEGÓLNYCH PAKIETÓW

I. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

1. Zastosowanie co najmniej 4 upraw w rozumieniu art. 44 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 wymienionych w ust. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia w plonie głównym w danym roku na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym:

- 1) udział uprawy, która zajmuje największą powierzchnię gruntów ornych w gospodarstwie, nie może przekraczać 65% powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie;
 - 2) udział upraw zbóż nie może przekraczać 65% powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie;
 - 3) udział każdej z czterech upraw nie może być mniejszy niż 10% powierzchni wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie.
2. Dwukrotna chemiczna analiza gleby (pH, P, K, Mg i węgiel organiczny) – wykonana w pierwszym (lub poprzedzającym) i w piątym (lub poprzedzającym) roku realizacji pakietu;
 3. Coroczne opracowanie i przestrzeganie planu nawozowego, opartego na bilansie azotu oraz chemicznej analizie gleby, określającego dawki N, P, K, Mg i potrzeby wapnowania;
 4. Zastosowanie na działce rolnej:
 - 1) w zmianowaniu minimum 3 grup upraw, o których mowa w ust. 1 załącznika nr 3, w ciągu 5 lat zobowiązania, z wyłączeniem roślin wieloletnich;
 - 2) w jednym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lecz nie później niż w 4 roku realizacji tego zobowiązania, następującej praktyki dodatkowej – międzyplon (wysiewany w terminie do 1 października, przy jednoczesnym zakazie wznawiania zabiegów agrotechnicznych przed 15 lutego);
 - 3) w innym niż określony w pkt 2 roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lecz nie później niż w 4 roku realizacji tego zobowiązania, jednej z poniższych praktyk dodatkowych:

- a) międzyplon (wysiewany w terminie do 1 października, przy jednoczesnym zakazie wznawiania zabiegów agrotechnicznych przed 15 lutego),
- b) przyoranie słomy,
- c) przyoranie obornika.
- 5. Koszenie w terminie do dnia 31 lipca lub wypasanie w okresie wegetacyjnym na trwałych użytkach zielonych.
- 6. W przypadku równoczesnej realizacji na tym samym obszarze pakietu 4 lub 5, koszenie w odpowiednim terminie określonym w części IV.
- 7. Zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.
- 8. Niestosowanie osadów ściekowych.

II. Pakiet 2. Ochrona gleb i wód

- 1. Wymogi dla Wariantu 2.1 Międzyplony:
 - 1) siew roślin międzyplonowych w terminie do 15 września;
 - 2) zakaz wznawiania zabiegów agrotechnicznych przed 1 marca;
 - 3) stosowanie jako międzyplon wyłącznie mieszanki złożonej z minimum 3 gatunków roślin, przy czym gatunek rośliny dominującej w mieszance lub gatunki zbóż wykorzystane w mieszance nie mogą przekroczyć 70% jej składu;
 - 4) zakaz stosowania mieszanki składającej się wyłącznie z gatunków zbóż;
 - 5) zakaz nawożenia międzyplonu;
 - 6) zakaz stosowania pestycydów w międzyplonie;
 - 7) niestosowanie osadów ściekowych;
 - 8) przyoranie biomasy międzyplonu z wyłączeniem uprawy gleby w systemie bezorkowym;
 - 9) zakaz uprawy w plonie głównym mieszanki tych samych roślin (w przypadku międzyplonu ozimego również form jarych).
- 2. Wymogi dla Wariantu 2.2 Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%:

- 1) wysiewanie mieszanek traw (2 lub 3 gatunkowej z jednakowym udziałem gatunków roślin w mieszance) do 15 kwietnia lub w okresie od 15 sierpnia do 10 września;
- 2) zakaz spasania trawy na pasie ochronnym w pierwszym roku;
- 3) niestosowanie osadów ściekowych;
- 4) wypasanie pasów lub ich wykaszanie przynajmniej raz w roku i zbiór biomasy lub jej rozdrobnienie i równomierne rozrzucenie na polu – w okresie od 10 maja do 31 sierpnia.

III. Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

1. Zachowanie sadu tradycyjnych odmian drzew owocowych, który obejmuje co najmniej 12 drzew, rozmnażanych na silnie rosnących podkładkach i prowadzonych jako wysokopienne drzewa, w wieku od 15 lat, reprezentujących nie mniej niż 4 odmiany lub gatunki w rozstawie nie mniejszej niż 4 x 6 m i nie większej niż 10 x 10 m, a jednocześnie liczba tych drzew w przeliczeniu na 1 ha powierzchni sadu jest nie mniejsza niż 90*;

() Przy spełnieniu powyższych warunków, istnieje możliwość uzupełnienia wypadów w sadzie w ramach deklarowanej powierzchni w miejscach, gdzie nie ma zapewnionej ciągłości nasadzenia, po uzyskaniu pierwszej płatności, do 40% obsady wszystkich drzew odmianami określonymi w rozporządzeniu. Uzupełnienie wymaga zwiększenia liczby odmian/gatunków o co najmniej trzy odmiany/gatunki dla sadu, w którym dosadzone jest trzy lub więcej drzew. W przypadku dosadzenia jednego lub dwóch drzew, wystarczy uzupełnienie sadu odpowiednio o jedną lub dwie odmiany/gatunki. Uzupełniania dokonuje się drzewami rozmnażanymi na silnie rosnących podkładkach i prowadzonymi jako wysokopienne drzewa*

2. Minimalna wysokość pnia powinna wynosić 1,20 m;
3. Zakaz stosowania herbicydów;

4. Wykonywanie, zgodnie ze wskazaniami doradcy rolnośrodowiskowego podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie tj.:

- 1) cięcie formujące i sanitarne drzew oraz prześwietlające nadmiernie zagęszczone korony;
- 2) usuwanie odrostów i samosiewów;
- 3) bielenie pni drzew starszych i zabezpieczanie pni młodych drzew przed ogryzaniem przez gryzonia i zajączkostatne.

5. Koszenie do dnia 31 lipca lub wypasanie w okresie wegetacyjnym na trwałych użytkach zielonych;
6. Zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

IV. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

1. Wymogi dla wszystkich wariantów Pakietu 4 i Pakietu 5:
 - 1) posiadanie dokumentacji przyrodniczej wykonanej przez eksperta przyrodniczego
 - 2) na obszarze objętym Pakietem 4 i 5 zakazuje się:
 - a) przeorywania, wałowania, stosowania osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury glebowej,
 - b) wiókowania w okresie od dnia:
 - 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.),
 - 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.),
 - c) stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych),
 - d) tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących systemów melioracyjnych, za wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące systemy melioracyjne do wymogów siedliskowych gatunków/siedlisk będących przedmiotem ochrony w pakiecie, jeżeli takie działania zostaną szczegółowo opisane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej,
 - e) składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku).
2. Wymogi dla Wariantów 4.1 i 5.1 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (użytkowanie kośne):
 - 1) zakaz: nawożenia, wapnowania, bronowania;

- 2) częstość koszenia: jeden pokos co roku lub co dwa lata - określone przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej;
- 3) termin koszenia – od dnia 1 września do dnia 31 października (w uzasadnionych przypadkach od dnia 15 do dnia 30 czerwca, np. w sytuacjach wkraczania roślin niepożądanych w tym zbiorowisku - określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej);
- 4) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi;
- 5) pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W dwóch kolejnych pokosach (wykonywanych w odstępie roku lub 2 lat) należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- 6) dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 0,5 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- 7) dopuszczalny wypas po pokosie, jednak nie wcześniej niż od 1 września do 15 października przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

3. Wymogi dla Wariantów 4.2 i 5.2 Zalewowe łaki sełernicowe i sionorośla:

Użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe, naprzemienne (w niektórych latach pastwiskowe, a w niektórych kośne).

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania – zakaz: nawożenia, wapnowania, bronowania;
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:
 - a) wykonanie jednego lub dwóch pokosów w ciągu roku - liczba pokosów doprecyzowana w dokumentacji przyrodniczej przez eksperta przyrodniczego,
 - b) terminy koszenia - od 15 czerwca do 30 września,
 - c) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie

do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi,

- d) pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone,;
 - e) dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej,
 - f) przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas po pokosie do 15 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.
- 3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
- a) wypas przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu , w sezonie od 1 maja do 15 października,
 - b) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich - jeżeli ekspert przyrodniczy określi to w dokumentacji przyrodniczej, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu,
 - c) coroczne wykoszenie niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 lipca do 31 października,
 - d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

4. Wymogi dla Wariantów 4.3 i 5.3 Murawy:

Użytkowanie pastwiskowe. W uzasadnionych przypadkach - określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej, dopuszczone jest użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub naprzemienne (w niektórych latach pastwiskowe, a w niektórych kośne).

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania – zakaz: nawożenia, wapnowania, bronowania;
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
 - a) wypas przy obsadzie zwierząt od 0,3 DJP do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w terminie od 1 maja do 15 października;
 - b) obowiązkowe wykaszanie niedojadów raz w roku lub raz na 2 lata w terminie od 1 sierpnia do 31 października;
 - c) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.
- 3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:
 - a) koszenie:
 - a) jeden pokos co roku lub
 - b) jeden pokos co dwa lata (w szczególnych przypadkach określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej) w terminie od 1 sierpnia do 31 października;
 - b) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi;
 - c) pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W dwóch kolejnych pokosach (wykonywanych w odstępie roku lub 2 lat) należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
 - d) dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 0,5 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - e) dopuszczalny wypas przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, w terminie od 1 maja do 15 października - jeżeli ekspert przyrodniczy określi w dokumentacji przyrodniczej.

5. Wymogi dla Wariantów 4.4 i 5.4 Pónaturalne łaki wilgotne:

Użytkowanie kośne. W uzasadnionych przypadkach - określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej możliwy jest wypas po pokosie, przy użytkowaniu jednokośnym.

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
 - a) dopuszcza się ograniczone nawożenie (do 60 kg N/ha/rok), z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namoty rzeczne;
 - b) zakaz: wapnowania, bronowania.
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:
 - a) koszenie - jeden lub dwa pokosy w roku (liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej) w terminie od 15 czerwca do 30 września;
 - b) pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
 - c) dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi;
 - e) dopuszczalny wypas po pokosie, jednak nie wcześniej niż od 15 lipca do 15 października, przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

6. Wymogi dla Wariantów 4.5 i 5.5 Pónaturalne łaki świeże:

Użytkowanie kośne, pastwiskowe lub naprzemienne (w niektórych latach pastwiskowe, a w niektórych kośne). W uzasadnionych przypadkach, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej możliwy wypas po pokosie przy użytkowaniu jednokośnym.

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
 - a) dopuszcza się ograniczone nawożenie (do 60 kg N/ha/rok), z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne;
 - b) zakaz bronowania;
 - c) wapnowanie dopuszczalne po wykonaniu niezbędnych w tym zakresie analiz glebowych i uzgodnieniu z ekspertem przyrodniczym oraz wpisaniu do dokumentacji przyrodniczej.
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:
 - a) jeden lub dwa pokosy w roku (liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej);
 - b) koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września;
 - c) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, w tym przymy balotowe, stogi lub brogi;
 - d) pozostawienie fragmentów nieskoszonych - 15-20% powierzchni działki rolnej. W przypadku zastosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić ten sam fragment działki rolnej nieskoszony. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
 - e) dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - f) przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, po pokosie w terminie do 15 października - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.
- 3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- a) wypas przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP do 1,0 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, w sezonie od 1 maja do 15 października;
- b) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich - jeżeli ekspert przyrodniczy określi to w dokumentacji przyrodniczej, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;
- c) coroczne wykoszenie niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 lipca do 31 października;
- d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

7. Wymogi dla Wariantów 4.6 i 5.6 Torfowiska:

- 1) **wymogi dla Wariantu 4.6.1 i 5.6.1 Torfowiska - wymogi obowiązkowe:**
 - a) zakaz wydobywania torfu, zakaz zalesiania, zakaz nawożenia i wapnowania, zakaz wykorzystywania sprzętu mechanicznego powodującego naruszenie wierzchniej warstwy gleby; zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy, zakaz bronowania, usuwanie odpadów pochodzenia antropogenicznego;
 - b) wycięcie wskazanych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej zarośli i podrostu drzew w pierwszym roku wdrażania wariantu w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku;
 - c) koszenie powierzchni, na której występują odrosła drzew i krzewów lub wycinanie tych odrosli co roku lub raz na 2 lata (częstotliwość koszenia określona na poziomie dokumentacji przyrodniczej przez eksperta przyrodniczego) w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku;
 - d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.
- 2) **wymogi dla Wariantu 4.6.2 i 5.6.2 Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające (o konieczności zastosowania wymogu decyduje ekspert przyrodniczy):**

- a) koszenie runi od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku (raz, dwa lub trzy razy w ciągu 5 lat zobowiązania, jednak nie częściej niż co dwa lata, co określi ekspert przyrodniczy na poziomie dokumentacji przyrodniczej);
- b) dopuszcza się pozostawienie do 20% powierzchni nieskoszonej, co określa ekspert przyrodniczy na poziomie dokumentacji przyrodniczej, przy czym w każdym przypadku powinno to dotyczyć innej powierzchni;
- c) obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

8. Wymogi dla Wariantu 4.7 Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO):

Użytkowanie kośne, pastwiskowe i kośno-pastwiskowe.

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
 - a) dopuszcza się ograniczone nawożenie (do 60 kg N/ha/rok) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne;
 - b) zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do dnia 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
 - c) zakaz bronowania.
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:
 - a) koszenie w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku;
 - b) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi;
 - c) pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. Fragment nieskoszony przy pierwszym i drugim pokosie jest ten sam w danym roku. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;

- d) dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej - jeżeli doradca rolnośrodowiskowy dopuści taką możliwość w planie działalności rolnośrodowiskowej;
- e) dopuszczalny wypas zarówno po pierwszym jak i po drugim pokosie do dnia 31 października, przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu - jeżeli doradca rolnośrodowiskowy dopuści taką możliwość w planie działalności rolnośrodowiskowej;
- 3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
- a) wypas przy minimalnej obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 DJP/ha, a maksymalnej 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;
- b) wypas w sezonie pastwiskowym trwającym od dnia 1 maja do dnia 15 października na obszarach do 300 m n.p.m. lub od dnia 20 maja do dnia 1 października na obszarach powyżej 300 m n.p.m.;
- c) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich - jeżeli doradca rolnośrodowiskowy dopuści taką możliwość w planie działalności rolnośrodowiskowej:
- na obszarach do 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w sezonie od dnia 1 maja do dnia 31 marca oraz przy obsadzie do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w sezonie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 kwietnia;
 - na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w sezonie od dnia 20 maja do dnia 31 marca oraz przy obsadzie do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w sezonie od dnia 1 kwietnia do dnia 19 maja;
- d) wykaszanie niedojadów raz w roku, w terminie do dnia 31 października;
- e) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

9. Wymogi dla Wariantu 4.8 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyka, krwawodzioba lub czajki

Użytkowanie kośne, pastwiskowe i kośno-pastwiskowe:

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
 - a) zakaz wapnowania;
 - b) zakaz bronowania;
 - c) zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
 - d) zakaz nawożenia w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego i pastwiskowego.
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:
 - a) dwa pokosy w ciągu roku:
 - c) pierwszy pokos w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 15 lipca,
 - d) drugi pokos w terminie od dnia 15 sierpnia do dnia 31 października,
 - W uzasadnionych przypadkach użytkowanie jednokosne w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej - w terminie od 15 czerwca do 31 października.
 - b) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy bałotowe, stogi lub brogi;
 - c) pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
 - d) dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - e) przy użytkowaniu jednokosnym dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - f) dopuszcza się ograniczone nawożenie (do 60 kg N/ha/rok) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez

namuły rzeczne.

3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- a) wypas przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, w sezonie od 15 maja do 15 czerwca oraz przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu po 15 czerwca do 31 października;
- b) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej, przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w sezonie po 15 czerwca do 31 marca oraz przy obsadzie do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w sezonie od 1 kwietnia do 15 czerwca;
- c) coroczne wykoszenie niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 sierpnia do 15 listopada;
- d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

10. Wymogi dla Wariantu 4.9 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki

Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe

- 1) zakaz nawożenia,
- 2) zakaz wapnowania
- 3) zakaz bronowania;
- 4) zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu;
- 5) koszenie:
 - a) jeden pokos w roku lub
 - b) koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata (wyłącznie w przypadku - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej)w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku;

- 6) w przypadku corocznego koszenia pozostawienie fragmentów nieskoszonych: od 15 do 85% powierzchni działki rolnej (procent powierzchni nieskoszonej określony jest przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej). W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- 7) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, w tym przymy balotowe, stogi lub brogi;
- 8) dopuszczalny wypas przed pokosem lub po pokosie, w terminie od 15 maja do 31 lipca przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, a w terminie od 1 sierpnia do 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

11. Wymogi dla Wariantu 4.10 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego

Użytkowanie kośne, pastwiskowe i kośno-pastwiskowe

- 1) wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:
 - a) zakaz wapnowania;
 - b) zakaz bronowania;
 - c) zakaz nawożenia przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym i pastwiskowym;
 - d) zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu w przypadku użytkowania kośnego i kośno-pastwiskowego lub do 10 lipca w przypadku użytkowania pastwiskowego.
- 2) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:
 - a) koszenie:
 - jeden lub dwa pokosy w roku (ilość pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej): pierwszy pokos w terminie: od 10 lipca do 31 lipca, drugi pokos w terminie: od 15 sierpnia do 31 października lub
 - w szczególnych przypadkach koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata - jeżeli ekspert

- przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej w ww. terminach;
- b) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w pryzmy, w tym pryzmy balotowe, stogi lub brogi;
 - c) w przypadku corocznego koszenia - pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej (lub w szczególnych przypadkach w odniesieniu do turzycowisk, zwłaszcza kępiastych, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej, pozostawienie 50% powierzchni działki rolnej nieskoszonej). W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
 - d) dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - e) przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - f) dopuszcza się ograniczone nawożenie (do 60 kg N/ha/rok) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namoty rzeczne.
- 3) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
- a) wypas przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w sezonie od 15 maja do 10 lipca oraz przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu po 10 lipca do 31 października;
 - b) dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej, przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w sezonie po 10 lipca do 31 marca oraz przy obsadzie do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu w sezonie od 1 kwietnia do 10 lipca;

- c) coroczne wykoszenie nieodjadów (raz w roku) w terminie od 15 sierpnia do 15 listopada;
- d) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy nieodjadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.

12. Wymogi dla Wariant 4.11 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza

Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe

- 1) zakaz nawożenia;
- 2) zakaz wapnowania;
- 3) zakaz bronowania;
- 4) zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu;
- 5) jeden pokos w ciągu roku, w terminie od 1 sierpnia do dnia 31 października;
- 6) pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- 7) dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co rok całej działki - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- 8) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki lub ułożone w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi;
- 9) dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu - jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

13. Współczynniki przeliczania zwierząt na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) stosowane w przypadku wymogów dotyczących użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych lub obszarów

przyrodniczych.

Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP	Lp.	Rodzaj zwierząt	Współczynnik przeliczania sztuk rzeczywistych na DJP
	Konie ras dużych / Konie pozostałe		21.	Koźłeta od 3,5 miesiąca do 1,5 roku	0,08
1.	Ogiery, klacze, wałachy	1,2	22.	Pozostałe kozy	0,1
2.	Żrebaki powyżej 2 lat	1		Trzoda chlewna	
3.	Żrebaki od 1 roku do 2 lat	0,8	23.	Knury	0,4
4.	Żrebaki od 1/2 do 1 roku	0,5	24.	Maciory	0,3
5.	Żrebięta do 1/2 roku	0,3	25.	Warchlaki od 2 do 4 m-cy	0,07
	Konie ras małych (m.in. hucuł, konik polski)		26.	Prosięta do 2 m-cy	0,02
6.	Ogiery, klacze, wałachy	0,6	27.	Tuczniki	0,14
7.	Żrebaki powyżej 2 lat	0,5		Owce	
8.	Żrebaki powyżej 1 roku	0,35	28.	Owce powyżej 1 i 1/2 roku	0,1
9.	Żrebaki od 1/2 do 1 roku	0,2	29.	Tryki powyżej 1 i 1/2 roku	0,12
10.	Żrebięta do 1/2 roku	0,12	30.	Jagnięta do 3 i 1/2 miesiąca	0,05
	Bydło		31.	Tryczki	0,08
11.	Buhaje	1,4	32.	Maciorki	0,1
12.	Krowy	1		Drób	
13.	Jałówki cielne	1	33.	Kury, kaczki	0,004

14.	Jałówki powyżej 1 roku	0,8	34.	Gęsi	0,008
15.	Jałówki od 1/2 do 1 roku	0,3	35.	Indyki	0,024
16.	Opasy powyżej 1 roku	0,8	36.	Perlice	0,003
17.	Opasy od 1/2 do 1 roku	0,3			
18.	Cielęta do 1/2 roku	0,15		Inne	
	Kozy		37.	Jelenie	0,29
19.	Kozy matki	0,15	38.	Daniele	0,12
20.	Koźlęta do 3,5 miesiąca	0,05	39.	Królki	0,007

V. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

1. Wariant 6.1 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku uprawy – uprawianie odmian regionalnych lub amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze z kwalifikowanego materiału siewnego w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany. W drugim, trzecim i piątym roku uprawy tej odmiany – dopuszcza się możliwość uprawy z materiału siewnego uzyskanego ze zbioru w poprzednim roku.

2. Wariant 6.2 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania materiału siewnego lub nasion:

- 1) wytwarzanie materiału siewnego zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze odmian regionalnych lub amatorskich zgodnie z przepisami o nasiennictwie, przy utrzymaniu czystości i tożsamości odmianowej, prowadzenie dokumentacji plantacji oraz wykonywanych zabiegów i uzyskanie świadectwa oceny laboratoryjnej lub
- 2) wytwarzanie nasion gatunków roślin zagrożonych erozją genetyczną, spełniających minimalne wymagania jakościowe (określone w przepisach krajowych) oraz posiadanie wyników badań laboratoryjnych w tym zakresie.

Tabela I. Wymagania jakościowe dla nasion lokalnych odmian zbóż

Lp.	Gatunki	Minimalna	Maksymalna	Minimalna
-----	---------	-----------	------------	-----------

		czystość analityczna (nasiona czyste)	zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)	zdolność kiełkowania (siewki normalne + nasiona twarde)
1	2	3	4	5
1	Pszenica płaskurka (<i>Triticum dicoccum</i> Schrank)	98	60 ¹⁾	85
2	Pszenica samopsza (<i>Triticum monococcum</i> L.)	98	60 ¹⁾²⁾	85
3	Żyto krzyca (<i>Secale cereale</i> var. <i>multicaule</i> Metzg. ex Alef.)	98	60	85

¹⁾ Niedopuszczalna obecność nasion owsa głuchego (*Avena fatua*) i owsa płonnego (*Avena sterilis*)

²⁾ Wielkość próby do badań wynosi 1 kg

Tabela II. Wymagania jakościowe dla nasion pozostałych lokalnych odmian roślin uprawnych

Lp.	Gatunki	Minimalna		Maksymalna	
		czystość analityczna (nasiona czyste)	zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych)	zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych)	Minimalna zdolność kiełkowania (siewki normalne i nasiona twarde)

			gatunków roślin)		
			% wagowy	% liczbowy	
1	2	3	4	5	
1	Lnianka siewna (Lnicznik siewny) (<i>Camelina sativa</i> (L.) Crantz)	98	0,3	80	
2	Nostrzyk biały (<i>Melilotus alba</i> Medik.) ¹⁾²⁾	96	2,5 ¹⁾	80 ²⁾	
3	Lędźwian siewny (<i>Lathyrus sativus</i> L.)	98	1,5	80	
4	Soczewica jadalna (<i>Lens culinaris</i> Medik.)	98	1,5	80	
5	Pasternak zwyczajny (<i>Pastinaca sativa</i> L.)	97	0,5	70	
6	Przelot pospolity (<i>Anthylis vulneraria</i> L.)	98	0,5	70	
7	Gryka zwyczajna (<i>Fagopyrum</i> <i>esculentum</i> Moench)	98	1,5	80	

¹⁾ Niedopuszczalna obecność nasion kaniarki (*Cuscuta*).

²⁾ Do 30% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

ZAWARTOŚĆ PLANU DZIAŁALNOŚCI ROLNOŚRODOWISKOWEJ**1. Część ogólna** – dotyczy wszystkich pakietów i zawiera w szczególności:

- 1) dane doradcy rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego, przy udziale którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej lub dokumentacja przyrodnicza;
- 2) czas realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
- 3) wykaz pakietów lub wariantów, w ramach których rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne;
- 4) określenie elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 3, występujących na obszarze gospodarstwa w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego,
- 5) oświadczenie rolnika lub zarządcy o przekazaniu pełnych i prawdziwych danych potrzebnych do sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej.

2. Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych wariantów i pakietów oraz zawiera w szczególności informacje w zakresie:

- 1) działek rolnych zlokalizowanych na określonych działkach ewidencyjnych z realizowanymi w ramach określonych wariantów lub pakietów wymogami;
- 2) realizowanych wymogów, w ramach realizowanego zobowiązania, w tym także tych doprecyzowanych przez eksperta przyrodniczego lub doradcę rolnośrodowiskowego, zgodnych ze stanem faktycznym i deklaracją we wniosku o płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną;
- 3) innych informacji niezbędnych do prawidłowej realizacji zobowiązania.

3. Załączniki do planu działalności rolnośrodowiskowej:

- 1) szkic gospodarstwa rolnego:

- a) z naniesionymi oznaczeniami:
- poszczególnych działek rolnych, na których mają być realizowane pakiety lub warianty, oraz
 - trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, tworzących ostoje dzikiej przyrody, o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 3, występujących na obszarze tego gospodarstwa w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego,
- b) z zaznaczeniem miejsc na działce rolnej, w których są zasadzone poszczególne drzewa odmian wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r. – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt. 3,
- c) szkic gospodarstwa rolnego z zaznaczoną częścią działki rolnej, która ma pozostać nieskoszona w poszczególnych latach – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt. 4 lub 5;
- 2) dokumentacja przyrodnicza – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt. 4 lub 5;
- 3) oświadczenie eksperta przyrodniczego o tym, że wymogi realizowanego wariantu nie są sprzeczne z wymogami określonymi w planie ochrony lub wymogami obligatoryjnymi planu zadań ochronnych ustanowionych dla danego obszaru – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5, z wyłączeniem wariantu siódmego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4;
- 4) oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego o tym, że wymogi realizowanego wariantu nie są sprzeczne z wymogami określonymi w planie ochrony lub wymogami obligatoryjnymi planu zadań ochronnych ustanowionych dla danego obszaru – w przypadku wariantu siódmego pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt. 4.

Załącznik nr 3

**WYKAZ UPRAW, GRUP UPRAW, GATUNKÓW I ODMIAN ROŚLIN, GATUNKÓW PTAKÓW, SIEDLIISK
PRZYRODNICZYCH ORAZ RAS ZWIERZĄT OBJĘTYCH PŁATNOŚCIĄ ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNA**

1. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone obejmuje następujące uprawy i grupy upraw:

Lp.	Uprawy (rodzaje/gatunki roślin) w rozumieniu art. 44 rozporządzenia nr 1307/2013	Grupa upraw
1	Pszenica ozima, Pszenica jara, Jęczmień ozimy, Jęczmień jary, Żyto ozime, Żyto jare, Pszenżyto ozime, Pszenżyto jare, Owies, Kukurydza, Sorgo, Mieszanki (zbożowa, strączkowo-gorzycowa, strączkowo-słonecznikowa i strączkowo-zbożowa)	Zboża
2	Łubin (łubin biały, łubin wąskolistny, łubin żółty), Groch (groch siewny (jadalny i pastewny - peluszką), groch zwyczajny łuskowy, groch zwyczajny cukrowy), Seradela uprawna, Soja zwyczajna, Fasola (fasola wielokwiatowa, fasola zwykła kartowa, fasola zwykła	Strączkowe i warzywa strączkowe

	tyczna), Soczewica jadalna, Groszek (łędźwian) Wyka jara (bobik, bób, wyka siewna), Wyka ozima (wyka kosmata)	
3	Koniczyna (koniczyna egipska (aleksandryjska), koniczyna kwistoczerwona, koniczyna perska) Nostrzyk (nostrzyk biały, nostrzyk żółty)	Motylikowate drobnonasienne roczna uprawa
4	Trawa lub inne pastewne rośliny zielne (lit. d art. 44.4 PB) (mieszanka jednoroczna traw, trawy w siewie czystym z przeznaczeniem na nasiona, mieszanka jednoroczna traw z motylikowatymi drobnonasiennymi)	Trawa lub inne pastewne rośliny zielne
5	Ziemniak, Burak (burak cukrowy , burak ówiktowy, burak liściowy (boćwina), burak pastewny), Marchew (marchew jadalna, marchew pastewna), Pietruszka (pietruszka korzeniowa, pietruszka naciowa), Seler (seler korzeniowy, seler naciowy), Pasternak zwyczajny, Skorzonera, Salsefia, Cykoria (cykoria siewna (korzeniowa),	Okopowe i warzywa korzeniowe
6	Kapusta rzepak - jary (brukiew, rzepak jary), Kapusta rzepak - ozimy (rzepak ozimy), Rzepak ozimy (perko, rzepik),	Oleiste

	<p>Słonecznik (słonecznik oleisty, słonecznik pastewny, topinambur), Gorczyca biała, Gorczyca czarna, Gorczyca sarepska , Rzodkiew (rzodkiew czarna, rzodkiew oleista, rzodkiewka)</p>	
7	<p>Kapusta warzywna (brokuł włoski, jarmuż, kalafior, kalarepa, kapusta brukselska, kapusta głowiasta biała, kapusta głowiasta czerwona, kapusta pastewna, kapusta włoska), Kapusta właściwa (kapusta chińska, kapusta pekińska i rzepa ścierniskowa), Dynia zwyczajna (cukinia, dynia oleista, dynia pastewna, dynia zwyczajna, kabaczek, patison), Dynia figolistna, Dynia olbrzymia, Dynia piżmowa Rzodkiew (rzodkiew czarna, rzodkiew oleista, rzodkiewka)</p>	<p>Warzywa kapustowate i rzepowate</p>
8	Proso	Proso
9	Facelia błękitna	Facelia
10	<p>Len (len oleisty i len włóknisty), Inianka siewna (Inicznik)</p>	<p>Len, Inianka</p>
11	Mak (mak lekarski, mak wschodni)	Mak
12	Gryka	Gryka
13	<p>Szpinak nowozelandzki, Szpinak zwyczajny, Koper ogrodowy,</p>	Pozostałe warzywa

<p>Koper włoski (koper włoski (fenkuł)), Pomidor, Pomidor skórzasty, Papryka roczna, Oberżyna (bakłażan), Ogórek, Arbuz (kawon), Melon, Sałata ((sałata głowiasta masłowa, sałata głowiasta krucha, sałata listkowa (rozetowa), sałata łodygowa, sałata rzymska)), Cykoria (endywia eskariola, endywia kędzierzawa), Czosnek (cebula kartoflanka, cebula perłowa, cebula wielopiętrowa, cebula zwyczajna, czosnek, czosnek niedźwiedzi , por, rokambuł, siedmiolatka, szalotka, szczypiorek)</p>	
<p>14 Chaber (chaber bławatek), Ostrzeń (ostrzeń pospolity), Pszczelnik (pszczelnik mołdawski), Rukiew (rukiew wodna), Szczec (szczec leśna, szczec sukiennicza), Ślaz (ślaz dziki, ślaz maurytański), Ślazówka (ślazówka ogrodowa, ślazówka turyngska), trojeść (trojeść krwista), Wyka ozima (wyka kosmata)</p>	<p>Rosliny miododajne</p>

15	<p>Dzięgiel (dzięgiel leśny, arcydzięgiel litwor), Babka (babka lancetowata), Bazyliia pospolita, Bylica (bylica estragon, bylica piotun), Czarnuszka siewna, Cząber (cząber ogrodowy), Dziurawiec zwyczajny, Fiołek trójbarwny, Hyzop lekarski, Jeżówka purpurowa, Kocanki piaskowe, Kolendra siewna, Kozieradka pospolita, Kozłek lekarski, Krokosz barwierski, Krwawnik pospolity, Lawenda wąskolistna, Lebiodka (lebiodka pospolita, majeranek ogrodowy), Lnica (lnica (lnianka) pospolita), Lubczyk ogrodowy, Prawoślaz (malwa czarna, prawoślaz lekarski), Melisa lekarska, Mięta (mięta kędzierzawa, mięta pieprzowa), Mniszek lekarski, Mydlnica lekarska,</p>	Zioła
----	--	-------

	<p>Nagietek lekarski, Ogórecznik lekarski, Orlik pospolity, Ostropest plamisty, Różeniec górski, Rumian rzymski, Rumianek pospolity, Ruta zwyczajna, Rutwica lekarska, Serdecznik pospolity, Szawia (szawia lekarska), Szanta zwyczajna Macierzanka (tymianek pospolity (właściwy)), Wiesiołek (wiesiołek dwuletni), Złocień dalmatyński, Żeń-szeń prawdziwy</p>	
16	<p>Mieszanka wieloletnia traw, Mieszanka wieloletnia traw z motylkowatymi drobnonasiennymi, Lucerna (lucerna chmielowa (nerkowata), lucerna mieszańcowa, lucerna sierpowata, lucerna siewna), Sparceta (sparceta piaskowa, sparceta (esparceta) siewna), Komonica (komonica błotna, komonica zwyczajna), Rutwica lekarska, Poziomka (truskawka), Rzewień (rabarbar),</p>	<p>Wieloletnie Uprawy w tej grupie znajdują się na danej działce od 3 do 5 lat</p>

	Szczaw, Szparagi	
--	---------------------	--

2. Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych obejmujące następujące gatunki i odmiany drzew:

Gatunek	Odmiana
Jabłonie	<p>Ananas Berżeński, Antonówka Pótorafuntowa, Aporta, Babuszki, Beforest, Berner</p> <p>Rosen, Boiken, Bukówka, Cellini, Cesarz Wilhelm, Chartamowska, Cukrówka Litewska (Białe Słodkie), Cyganka, Cytrynówka, Czarnodrzewne, Czarnoguz, Dobry Kmiotek, Filippa, Gaskońskie Szkarłatne, Glogierówka, Grafsztynek Czerwony, Grafsztynek Inflancki, Grafsztynek Prawdziwy, Grahama Jubileuszowe, Grochówka, Gruchoty, Jakub Lebel, Kalwila Czerwona Jesienna, Kalwila Letnia Fraas'a, Kandil Sinap, Kantówka Gdańska, Kardynalskie, Koks Pomarańczowa, Korobówka, Kosztela, Kronszelska, Królowa, Krótkonóżka Królewska, Książę Albrecht Pruski, Książęce, Kuzynek Buraczek, Landsberska, Malinowa Oberlandzka, Mank's Küchenapfel, Montwiłłówka, Niezrównane Peasgooda, Ontario, Oliwka Czerwona, Oliwka Inflancka, Papierówka Słodka, Paśówka, Pepina Linneusza, Pepina Parkera, Pepina Ribstona, Piękna z Barnaku, Piękna z Herrnhut, Piękna z Rept, Rajewskie, Rarytas Śląski, Reneta Ananasowa, Reneta Baumana, Reneta Blenheim'ska, Reneta Gwiazdkowa, Reneta Karmelicka, Reneta Kasselska, Reneta Kulona, Reneta Muszkatołowa, Reneta Orleańska, Reneta Sudecka, Reneta Szampańska, Reneta Szara, Reneta Złota, Reneta Zuccalmaglio, Różanka Polska, Różanka Wirgińska, Ryszard Żółty, Signe Tillisch, Strumiłłówka, Suislepper, Sztetyna Czerwona, Sztetyna Zielona, Śmietankowe, Titówka, Truskawkowe Nietschnera, Węgierczyk, Złotka Kwidzyńska, Złota Szlachetna, Zorza, Żeleźniak</p>
Grusze	<p>Amanlisa, Bera Boska, Bera Diela, Bera Liońska, Bera Szara, Bera Ulmska,</p>

	Bergamota Czerwona Jesienna, Bojka, Cytrynówka, Diuszesa Wczesna, Dobra Ludwika, Dobra Szara, Dr Jules Guyot, Dziekanka Lipcowa, Dziekanka Jesienna, Flամандka, Józefinka, Kalebasa Płocka, Kongresówka, Król Sobieski, Księżna Elza, Napoleonka, Owsianka, Panienka,
	Paryżanka, Patawinka, Pomarańczówka, Proboszczówka, Pstragówka, Pstragówka Zimowa, Salisbury, Tongrówka, Urbanistka, Winiówka Francuska, Żyfordka
Czereśnie	Bladoróżowa, Czarna Późna, Dönissena Żółta, Gubeńska, Gubińska Czarna, Kanarkowa, Kassina, Kozerska, Kunzego, Lotka Trzebnicka, Merla, Miodówka, Przybrodzka, Sercówka Nieszawska, Wczesna Riversa, Wolska
Wiśnie	Hiszpanka, Hortensja, Książęca, Minister Podbielski, Pożóg 29, Szklanka Wielka, Wczesna Ludwika, Włoszakowice, Wróble, Wiśnie odroślowe lokalne
Śliwy	Brzoskwińowa, Fryga, Kirka, Lubaszka, Mirabelka z Nancy, Renkloda Zielona, Węgierka Łowicka

3. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000:

- 1) Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych (typy siedlisk przyrodniczych):
- a) Wariant 4.1 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i Wariant 5.1 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe obejmują: zbiorowiska związku *Molinion* oraz nawiązujące do nich, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących. Siedliska: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i siedliska nawiązujące,
- b) Wariant 4.2 Zalewowe łąki selemnicowe i stonorośla i Wariant 5.2 Zalewowe łąki selemnicowe i stonorośla obejmują: zbiorowiska ze związku *Cnidion*, zespół *Sanguisorbo-Silaeum*, zbiorowiska klas *Asteretea tripolium* i *Tero-Salicornietea*, zespół *Potentillo-Festucetum* i *Scirpetum maritimi* oraz nawiązujące do nich, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących. Siedliska: 6440 Łąki selemnicowe, 1330 Solniska nadmorskie, 1310 Śródlądowe błotniste solniska z solirodem, 1340 Śródlądowe strome łąki, pastwiska i szuwary

oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej,

- c) Wariant 4.3 Murawy i Wariant 5.3 Murawy obejmują: zbiorowiska klas *Festuco-Brometea*, *Koelerio glaucae-Corynephoretea canescentis*, *Nardo-Callunetea*, zbiorowiska okrajkowe z klasy *Trifolio-Geranietea* oraz zbiorowiska nawiązujące do wymienionych jednostek, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących. Siedliska: 6120 ciepłolubne śródłądowe murawy napiaskowe, 6210 murawy kserotermiczne, 6230 murawy bliźniczkowe, 2230 wydmy śródłądowe z murawami szczotlichowymi, 5130 zarośla jałowca na murawach lub na wrzosowiskach, 4030 suche wrzosowiska, murawy zawciągowe oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej,
 - d) Wariant 4.4 Pónaturalne łąki wilgotne i Wariant 5.4 Pónaturalne łąki wilgotne obejmują: zbiorowiska związku *Calthion* oraz nawiązujące do nich zbiorowiska, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących, z wyłączeniem zbiorowisk kadłubowych,
 - e) Wariant 4.5 Pónaturalne łąki świeże i Wariant 5.5 Pónaturalne łąki świeże obejmują: bogate gatunkowo zbiorowiska związków *Arrhenatherion Cynosurion* i *Polygono-Trisetion* oraz zbiorowiska nawiązujące do wymienionych jednostek fitosocjologicznych, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących. Siedliska: 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, 6520 górskie łąki konietlicowe oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej,
 - f) Wariant 4.6 Torfowiska i Wariant 5.6 Torfowiska obejmują: zbiorowiska klas *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*, *Oxycoco-Sphagnetetea*, wybrane zbiorowiska związku *Magnocaricion*, *Cratoneurion commutati* oraz zbiorowiska nawiązujące do wymienionych jednostek, na których udokumentowana zostanie obecność gatunków identyfikujących. Siedliska: 7110, 7120 torfowiska wysokie, 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 7150 obniżenia na podłożu torfowym, 7210 torfowiska nakredowe, 7230 torfowiska zasadowe, 4010 wilgotne wrzosowiska, 7220 źródliska wapienne oraz siedliska nawiązujące do wymienionych powyżej;
- 2) Wariant 4.7 Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO) obejmuje siedliska przyrodnicze występujące na OSO;
 - 3) Warianty 4.8 – 4.11 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków, obejmują następujące gatunki:
 - a) derkacz (*Crex crex*),

- b) rycyk (*Limosa limosa*),
- c) czajka (*Vanellus vanellus*),
- d) kszyc (*Gallinago gallinago*),
- e) krwawodziób (*Tringa totanus*),
- f) wodniczka (*Acrocephalus paludicola*),
- g) dubelt (*Gallinago media*),
- h) kulik wielki (*Numenius arquata*).

4. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie obejmuje następujące

gatunki i odmiany roślin:

- 1) pszenica płaskurka (*Triticum dicoccum* Schrank),
- 2) pszenica samopsza (*Triticum monococcum* L.),
- 3) żyto krzyca (*Secale cereale* var. *multicale* Metzg. ex Alef.) (roślina dwuletnia),
- 4) Inianka siewna (Inicznik siewny) (*Camelina sativa* (L.) Crantz)
- 5) nostrzyk biały (*Meililotus alba* Medik.) (roślina roczna oraz roślina dwuletnia),
- 6) lędzwan siewny (*Lathyrus sativus* L.)
- 7) soczewica jadalna (*Lens culinaris* Medik.)
- 8) pasternak zwyczajny (*Pastinaca sativa* L.) (roślina dwuletnia),
- 9) przelot pospolity (*Anthylis vulneraria* L.)
- 10) gryka zwyczajna (*Fagopyrum esculentum* Moench).

5. Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie obejmuje następujące

gatunki zwierząt:

Gatunek	Rasa

Bydło	bydło rasy polskiej czerwonej, bydło rasy biało-żółtej, bydło rasy polskiej czerwono-białej, bydło rasy polskiej czarno-białej
Konie	koniki polskie, konie huculskie, konie małopolskie, konie śląskie, konie wielkopolskie, konie zimnokrwiste w typie sokólskim, konie zimnokrwiste w typie sztumskim
Owce	owce rasy wrzosówka, owce rasy świniarka, owce olkuskie, polskie owce górskie odmiany barwnej, owce rasy merynos odmiany barwnej, owce uhruskie, owce wielkopolskie, owce żelaznieńskie, owce rasy korideil, owce kamienieckie, owce pomorskie, owce rasy cakiel podhalański, owce rasy merynos polski w starym typie, czarnogówka, owce pogorza
Świnie	świnie rasy puławskiej, świnie rasy złotnickiej białej, świnie rasy złotnickiej pstrej
Kozy	koza karpacka

WYKAZ OBSZARÓW (GMIN) PROBLEMOWYCH O NISKIEJ ZAWARTOŚCI PRÓCHNICZY

Lp.	Kod gminy	Nazwa gminy	Nazwa powiatu
Województwo kujawsko-pomorskie			
1	0401082	Waganiec	aleksandrowski
2	0409012	Dąbrowa	mogileński
3	0409035	Mogilno	mogileński
4	0418102	Lubanie	włocławski
5	0419015	Barcin	żniński
6	0419022	Gąsawa	żniński
Województwo lubelskie			
7	0607024	Annopol	kraśnicki
8	0607042	Gościeradów	kraśnicki
Województwo łódzkie			
9	1007025	Drzewica	opoczyński
Województwo małopolskie			
10	1202042	Dębno	brzeski
11	1201082	Trzciana	bocheński
12	1204025	Dąbrowa Tarnowska	dąbrowski
13	1204052	Olesno	dąbrowski
14	1204062	Radgoszcz	dąbrowski
15	1210032	Gródek nad Dunajcem	nowosądecki
16	1210052	Kamionka Wielka	nowosądecki
Województwo mazowieckie			

17	1401015	Białobrzegi	białobrzegi
18	1401022	Promna	białobrzegi
19	1401032	Radzanów	białobrzegi
20	1401042	Stara Błotnica	białobrzegi
21	1401052	Stromiec	białobrzegi
22	1406032	Chynów	grójecki
23	1406042	Goszczyn	grójecki
24	1406055	Grójec	grójecki
25	1406062	Jasieniec	grójecki
26	1406075	Mogielnica	grójecki
27	1406085	Nowe Miasto nad Pilicą	grójecki
28	1406092	Pniewy	grójecki
29	1406115	Warka	grójecki
30	1407012	Garbatka Letnisko	kozieniecki
31	1407022	Głowaczów	kozieniecki
32	1407032	Gniewoszów	kozieniecki
33	1407042	Grabów nad Pilicą	kozieniecki
34	1407055	Kozienice obszar wiejski	kozieniecki
35	1407062	Magnuszew	kozieniecki
36	1409022	Ciepielów	lipski
37	1419065	Gąbin	płocki
38	1419072	Łąck	płocki
39	1423012	Borkowice	przysuski
40	1423032	Klwów	przysuski

41	1423042	Odrzywót	przysuski
42	1423065	Przysucha	przysuski
43	1423072	Rusinów	przysuski
44	1425022	Gózd	radomski
45	1425052	Jedlińsk	radomski
46	1425062	Jedlnia Letnisko	radomski
47	1425082	Pionki obszar wiejski	radomski
48	1425092	Przytyk	radomski
49	1425105	Skaryszew	radomski
50	1425122	Wolanów	radomski
51	1425132	Zakrzew	radomski
52	1426102	Suchożebrzy	siedlecki
53	1429082	Sokołów Podlaski	sokołowski
54	1430012	Chlewiska	szydłowiecki
55	1430022	Jastrząb	szydłowiecki
56	1430032	Mirów	szydłowiecki
57	1430042	Orońsko	szydłowiecki
58	1430054	Szydłowiec	szydłowiecki
59	1433062	Miedzna	węgrowski
60	1436022	Policzna	zwoleński
61	1436032	Przyłęk	zwoleński
Województwo podkarpackie			
62	1803072	Żyraków	dębicki
63	1809082	Wielkie Oczy	lubaczowski
64	1808055	Nowa Sarzyna	leżajski

65	1818032	Pysznica	stalowowolski
66	1818055	Zaklików	stalowowolski
Województwo świętokrzyskie			
67	2601022	Gnojno	buski
68	2601072	Tuczępy	buski
69	2604062	Górno	kielecki
70	2604082	Łopuszno	kielecki
71	2605035	Końskie	konecki
72	2605042	Radoszyce	konecki
73	2606072	Tarłów	opatowski
74	2611022	Brody	starachowicki
75	2611055	Wąchock	starachowicki
76	2612012	Bogoria	staszowski
77	2612032	Oleśnica	staszowski
78	2612062	Rytwiany	staszowski
79	2612075	Staszów	staszowski
80	2612082	Szydłów obszar wiejski	staszowski
81	2613022	Krasocin	włoszczowski
Województwo wielkopolskie			
82	3003095	Trzemeszno	gnieźniński
83	3014012	Chrzypsko Wielkie	międzychodzki
84	3014045	Sieraków	międzychodzki
85	3021035	Buk	poznański
86	3021152	Suchy Las	poznański
Województwo zachodniopomorskie			

Załącznik nr 5
WYSOKOŚĆ STAWEK PŁATNOŚCI ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH

PAKIETÓW I ICH WARIANTÓW

Lp.	Pakiety rolno-środowiskowo-klimatyczne	Warianty rolno-środowiskowo-klimatyczne	Stawki płatności
1	Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone		400 zł/ha
2	Pakiet 2. Ochrona gleb i wód	2.1. Międzyplony	650 zł/ha
		2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%)	450 zł/ha
3	Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych		1 964 zł/ha
4	Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	<u>Ochrona siedlisk przyrodniczych:</u>	
		4.1. Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe	1 276 zł/ha
		4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 043 zł/ha
		4.3. Murawy	1 300 zł/ha
		4.4. Pónaturalne łąki wilgotne	911 zł/ha
		4.5. Pónaturalne łąki świeże	1 083 zł/ha
		4.6. Torfowiska	
		4.6.1. Torfowiska - wymogi obowiązkowe	600 zł/ha
4.6.2. Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1 206 zł/ha		
	4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach		600 zł/ha

	specjalnej ochrony ptaków (OSO)	
	<u>Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:</u>	
	4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyska, krwawodzioba lub czajki	890 zł/ha
	4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1 199 zł/ha
	4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	1 070 zł/ha
	4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	642 zł/ha
	<u>Ochrona siedlisk przyrodniczych:</u>	
	5.1. Zmiennewilgotne łąki trzęślicowe	1 276 zł/ha
	5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1043 /ha
	5.3. Murawy	1 300 zł/ha
	5.4. Półnaturalne łąki wilgotne	911 zł/ha
	5.5. Półnaturalne łąki świeże	1 083 zł/ha
	5.6. Torfowiska	
	5.6.1. Torfowiska - wymogi obowiązkowe	600 zł/ha
	5.6.2. Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1 206 zł/ha
	6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku uprawy	750 zł/h
	6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku	1 000 zł/ha
5	Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	
6	Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	

	wytwarzania nasion/materiału siewnego	
	7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła	1 600 zł/szt.
	7.2. Zachowanie lokalnych ras koni	1 500 zł/szt.
	7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	360 zł/szt.
	7.4. Zachowanie lokalnych ras świń	1 140 zł/szt.
	7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz	580 zł/szt.
7	Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	

Załącznik nr 6

KOSZTY TRANSAKCYJNE I WYSOKOŚĆ KWOTY PRZEZNACZONEJ NA REFUNDACJĘ TYCH KOSZTÓW

1. Koszty transakcyjne dla Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Koszty transakcyjne	Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
	500 zł
	do 1 ha
Koszt sporządzenia dokumentacji przyrodniczej dla siedliska o powierzchni:	powyżej 1 ha do 5 ha
	powyżej 5 ha do 20 ha
	powyżej 20 ha do 50 ha
	powyżej 50 ha

2. Koszty transakcyjne dla wariantu drugiego Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Koszty transakcyjne	Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych
za 1 z następujących gatunków	268 zł

<p>wytworzonych nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania nasion gatunków roślin wymienionych w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia</p>	<p>roślin:</p> <p>Inianka siewna (Inicznik siewny) (Camelina sativa (L.) Crantz), nostrzyk biały (Melilotus alba Medik.), lędźwian siewny (Lathyrus sativus L.), soczewica jadalna (Lens culinaris Medik.), pasternak zwyczajny (Pastinaca sativa L.), przelot pospolity (Anthyllis vulneraria L.)</p> <p>za 1 z następujących gatunków roślin:</p> <p>pszenica płaskurka (Triticum dicocum Schrank), pszenica samopsza (Triticum monococcum L.), żyto krzyca (Secale cereale var. multicaule Metzg. ex Alef.), gryka zwyczajna (Fagopyrum esculentum Moench)</p>	<p>240 zł</p>
<p>2. Koszt wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania materiału siewnego roślin odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie</p>	<p>za każdy gatunek rośliny</p>	<p>262 zł</p>

WYSOKOŚĆ WSPÓŁCZYNNIKÓW DOTKLIWOŚCI UCHYBIENIA ORAZ WSPÓŁCZYNNIKÓW TRWAŁOŚCI UCHYBIENIA STOSOWANYCH DO DOKONYWANIA ZMNIĘJSZEJ PŁATNOŚCI ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNYCH

Rodzaj uchybienia	Współczynnik dotkliwości uchybienia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współczynnika dotkliwości i trwałości
		Odwracalna krótkotrwała	Odwracalna długotrwała	Nieodwracalna	
		1,25	1,5	1,75	
Wszystkie pakiety					
I. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone					
Zastosowanie mniej niż 4 uprawy w plonie głównym w danym roku na gruntach ornych w gospodarstwie	20%	1,25	-	-	25%
Zastosowanie mniej niż 3 uprawy w plonie głównym w danym roku na gruntach ornych w gospodarstwie	25%	1,25	-	-	31%
Udział uprawy, która zajmuje największą powierzchnię gruntów ornych w gospodarstwie, przekracza 75%	20%	1,25	-	-	25%

powierzchni wszystkich gruntów ornyc w gospodarstwie w danym roku lub udział uprawy zbóż przekracza 75%						
powierzchni wszystkich gruntów ornyc w gospodarstwie w danym roku, a dwie pozostałe uprawy stanowią więcej niż 95%						
Udział uprawy, która zajmuje największą powierzchnię gruntów ornyc w gospodarstwie, przekracza 75%						
powierzchni wszystkich gruntów ornyc w gospodarstwie w danym roku lub udział uprawy zbóż przekracza 75%	15%	1,25	-	-		19%
powierzchni wszystkich gruntów ornyc w gospodarstwie w danym roku, a dwie pozostałe uprawy stanowią mniej niż 95%						

Udział uprawy, która zajmuje największą powierzchnię gruntów ornyczych w gospodarstwie przekracza 65%, ale nie przekracza 75% powierzchni wszystkich gruntów ornyczych w gospodarstwie w danym roku lub udział uprawy zbóż przekracza 65% ale nie przekracza 75% powierzchni wszystkich gruntów ornyczych w gospodarstwie w danym roku	10%	1,25	-	-	13%
Udział którejkolwiek z czterech upraw głównych jest mniejszy niż 10%, ale nie mniejszy niż 5% powierzchni wszystkich gruntów ornyczych w gospodarstwie w danym roku	10%	1,25	-	-	13%
Udział którejkolwiek z czterech upraw głównych jest mniejszy niż 5% powierzchni wszystkich gruntów ornyczych w gospodarstwie w danym roku	20%	1,25	-	-	25%
Niewykonanie którejkolwiek z dwóch wymaganych chemicznych analiz gleby (pH, P, K, Mg i węgiel organiczny) – w	50%	-	1,5	-	75%

pierwszym (lub poprzedzającym) i w piątym (lub poprzedzającym) roku realizacji pakietu							
Brak planu nawozowego opartego na bilansie azotu oraz chemicznej analizie gleby określającego dawki N, P, K, Mg i potrzeby wapnowania	20%	1,25	-	-	-	25%	
Nie jest przestrzegany plan nawozowy oparty na bilansie azotu oraz chemicznej analizie gleby określającego dawki N, P, K, Mg i potrzeby wapnowania	20%	1,25	-	-	-	25%	
Zastosowanie mniej niż 3 grupy upraw w ciągu 5 lat zobowiązania	50%	-	-	-	1,75	88%	
Nie zastosowanie, najpóźniej w 4 roku okresu zobowiązania, w dwóch różnych latach jednej z dwóch wymaganych praktyk dodatkowych	15%	-	-	-	1,75	26%	
Nie zastosowanie, najpóźniej w 4 roku okresu zobowiązania, w dwóch różnych latach żadnej z dwóch wymaganych praktyk dodatkowych	25%	-	-	-	1,75	44%	

Niewykoszenie lub niewypasanie trwałych użytków zielonych lub wykoszenie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie.	15%	1,25	-	-	19%
Nieusunięcie ściętej biomasy	10%	1,25	-	-	13%
Zastosowanie osadów ściekowych	15%	1,25	-	-	19%
II. Pakiet 2. Ochrona gleb i wód					
Wariant 2.1 Międzyplony					
Siewu roślin międzyplonowych dokonano w terminie po 15 września, lecz przed 30 września	10%	1,25	-	-	13%
Siewu roślin międzyplonowych dokonano w terminie po 30 września, lecz przed 15 października	20%	1,25	-	-	25%
Siewu roślin międzyplonowych dokonano w terminie po 15 października lub nie dokonano siewu międzyplonów w danym roku	57%	-	-	1,75	100%
Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	10%	1,25	-	-	13%
Gatunek rośliny dominującej w mieszance 3 gatunkowej zastosowanej jako	15%	1,25	-	-	19%

międzyplon wykorzystany w tej mieszance przekracza 70% jej składu, lecz stanowi nie więcej niż 80% jej składu lub gatunki zbóż wykorzystane w tej mieszance przekraczają 70% jej składu, lecz stanowią nie więcej niż 80% jej składu						
Gatunek rośliny dominującej w mieszance 3 gatunkowej zastosowanej jako międzyplon wykorzystany w tej mieszance przekracza 80% jej składu, lecz stanowi nie więcej niż 90% jej składu lub gatunki zbóż wykorzystane w tej mieszance przekraczają 80% jej składu, lecz stanowią nie więcej niż 90% jej składu	25%	1,25	-	-	31%	
Zastosowanie jako międzyplon tylko jednego gatunku rośliny	35%	1,25	-	-	44%	
Zastosowanie jako międzyplon mieszanki złożonej z dwóch gatunków roślin	25%	1,25	-	-	31%	
Zastosowanie jako międzyplon mieszanki składającej się wyłącznie ze zbóż	25%	1,25	-	-	31%	
Zastosowanie nawożenia międzyplonu	10%	1,25	-	-	13%	

Zastosowanie w międzyplonie pestycydów	5%	1,25	-	-	6%
Zastosowanie osadów ściekowych	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzyoranie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	10%	1,25	-	-	13%
Wariant 2.2 Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%					
Mieszanki traw zostały wysiane w nieodpowiednim terminie	40%	1,25	-	-	50%
Spasanie traw w pierwszym roku po założeniu pasa ochronnego	10%	1,25	-	-	13%
Zastosowanie osadów ściekowych	15%	1,25	-	-	19%
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	10%	1,25	-	-	13%
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	10%	1,25	-	-	13%
Biomasa na wykoszonym pasie ochronnym nie została usunięta ani nie została rozdrobniona i równomiernie rozrzucona lub zabiegi te wykonano w nieodpowiednim terminie	10%	1,25	-	-	13%
III. Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych					

Prowadzenie sadu niezgodnie z wymogami, o których mowa w części III ust. 1 załącznika nr 1	58%	–	–	1,75	100%
Zastosowanie herbicydów	5%	1,25	–	–	6%
Niewykonywanie któregokolwiek z określonych przez doradcę podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie	5%	1,25	–	–	65%
Niewykonywanie żadnego z określonych przez doradcę podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie	20%	1,25	–	–	25%
Niewykoszenie lub niewypasanie lub wykoszenie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	–	–	6%
Nieusunięcie ściętej biomasy	5%	1,25	–	–	6%
IV. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000					
Brak dokumentacji przyrodniczej					
wykonanej przez eksperta przyrodniczego (wyjątek: Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO))	58%	–	–	1,75	100%

Zastosowanie przeorywania	50%	-	1,5	-	75%
Zastosowanie wałowania	25%	-	1,5	-	38%
Zastosowanie osadów ściekowych	15%	-	1,5	-	23%
Zastosowanie podsiewu	10%	-	1,5	-	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury glebowej	25%	-	1,5	-	38%
Zastosowanie włókowania w okresie: - od 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (do 300 m n.p.m.) - od 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.)	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie środków ochrony roślin - z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych)	15%	-	1,5	-	23%

Stworzenie nowych, rozbudowa i odtworzenie istniejących systemów melioracyjnych - za wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód wykorzystując istniejące systemy melioracyjne do wymogów siedliskowych gatunków/siedlisk będących przedmiotem ochrony w pakiecie - jeżeli takie działania zostaną szczegółowo opisane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej	57%	-	-	1,75	100%
Składowanie biomasy wśród kep drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku)	10%	1,25	-	-	13%
Wariant 4.1 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i Wariant 5.1 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe					
Użytkowanie kośne					
Zastosowanie nawożenia	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	100%
Zastosowanie innej niż wskazana	20%	-	-	1,75	35%

częstotliwości koszenia							
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-			50%
Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, pryzmy, stogi lub brogi lub jej nieusuniecie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-			13%
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-			6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-			13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-			31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-			13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-			19%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-			15%

Wariant 4.2 Zalewowe łaki sełernicowe i słonorośla i Wariant 5.2 Zalewowe łaki sełernicowe i słonorośla						
Zastosowanie nawożenia	10%	-	1,5	-	15%	
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	15%	
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	100%	
Użytkowanie kośne						
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	1,75	35%	
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%	
Nieźłożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	12,5%	
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%	
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%	
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%	

Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
<u>Użytkowanie pastwiskowe</u>					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie niedojadów w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
Niezłożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy - dotyczy niedojadów	10%	1,25	-	-	13%
<u>Wariant 4.3 Murawy i Wariant 5.3 Murawy</u>					

Zastosowanie nawożenia	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	100%
<u>Użytkowanie pastwiskowe</u>					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	25%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia niedojadów lub wykoszenie niedojadów w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
Niezłożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy – dotyczy niedojadów	10%	1,25	-	-	13%
<u>Użytkowanie kośne</u>					
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	1,75	35%
Niewykoszenie lub wykoszenie w	33%	-	1,5	-	50%

nieodpowiednim terminie								
Niezłożenie ściętej biomasy na łące w baloty, pryzmy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	-	13%		
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	-	6%		
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	-	13%		
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	-	31%		
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	-	13%		
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	-	19%		
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	-	15%		
Wariant 4.4 Półnaturalne łąki wilgotne i Wariant 5.4 Półnaturalne łąki wilgotne								

Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	20%	-	1,5	-	30%
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	100%
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	1,75	35%
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Niełożenie ściętej biomasy na łące w	10%	1,25	-	-	13%

baloty, przemy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy								
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	-	19%		
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	-	15%		
Wariant 4.5 Półnaturalne łąki świeże i Wariant 5.5 Półnaturalne łąki świeże								
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	-	15%		
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	-	1,5	-	-	15%		
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	-	100%		
Zastosowanie wapnowania bez wykonania niezbędnych w tym zakresie analiz glebowych i bez uzgodnienia z ekspertem przyrodniczym	10%	-	1,5	-	-	15%		
Użytkowanie kośne								
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	1,75	-	35%		

Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, pryzmy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
<u>Użytkowanie pastwiskowe</u>					

Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie niedojadów w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy – dotyczy niedojadów	10%	1,25	-	-	13%
<u>Wariant 4.6.1 Torfowiska - wymogi obowiązkowe i Wariant 5.6.1 Torfowiska - wymogi obowiązkowe i</u>					
<u>Wariant 4.6.2 Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające i Wariant 5.6.2 Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające</u>					
<u>Wymogi obowiązkowe</u>					
Wydobywanie torfu	57%	-	-	1,75	100%
Zalesianie	57%	-	-	1,75	100%
Zastosowanie nawożenia	57%	-	-	1,75	100%
Zastosowanie wapnowania	57%	-	-	1,75	100%
Wykorzystywanie sprzętu mechanicznego	57%	-	-	1,75	100%

powodującego naruszenie wierzchniej warstwy gleby								
Pozostawienie rozdrobnionej biomasy	15%	-	-	1,75	26%			
Bronowanie	57%	-	-	1,75	100%			
Nieusunięci odpadów pochodzenia antropogenicznego	20%	-	-	1,75	35%			
Niewycięcie lub wycięcie w nieodpowiednim terminie zarośli i podrostu drzew	25%	-	1,5	-	38%			
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia powierzchni na której występują odrosła drzew i krzewów lub innej niż wskazana częstotliwości wycinania tych odrosli	15%	-	1,5	-	23%			
Niewykoszenie powierzchni, na której występują odrosła drzew i krzewów lub niewycinanie tych odrosli lub koszenie powierzchni, na której występują odrosła drzew i krzewów w nieodpowiednim lub wycinanie tych odrosli w nieodpowiednim terminie	50%	1,25	-	-	60%			

Nieżłozenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	13%
Wymogi uzupełniające					
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia runi	20%	-	-	1,75	35%
Niekoszenie runi lub koszenie runi w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni	25%	1,25	-	-	31%
Nieżłozenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	13%
Wariant 4.7 Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)					

Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	-	15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	-	1,5	-	-	15%
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego	20%	-	1,5	-	-	30%
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	-	1,75	100%
<u>Użytkowanie łąk</u>						
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	-	1,75	35%
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	-	50%
Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przemy, stogi lub brogi lub jej nieusuniecie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	-	13%
Pozostawienie mniejszej niż 15-20%	5%	1,25	-	-	-	6%

nieskoszonej powierzchni działki rolnej							
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-			13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	15%	1,25	-	-			31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-			13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-			19%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-			15%
<u>Użytkowanie pastwiskowe</u>							
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-			50%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-			30%
Niewykaszanie niedojadów lub wykaszanie ich w nieodpowiedniej częstotliwości lub nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-			6%

Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy – dotyczy niedojadów	10%	1,25	-	-	-	13%
Wariant 4.8 Ochrona siedlisk legowych ptaków: rzyca, kszyka, krwawodzioba lub czajki						
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	-	15%
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	-	100%
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego	20%	-	1,5	-	-	30%
Zastosowanie nawożenia w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego i pastwiskowego	10%	-	1,5	-	-	15%
<u>Użytkowanie kośne</u>						
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	1,75	-	35%
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	-	50%

Niezłożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przemy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	-	13%
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	-	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	15%	1,25	-	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	-	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	-	19%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	1,5	-	-	-	15%
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	-	15%

Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	-	1,5	-	15%
<u>Użytkowanie pastwiskowe</u>					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
Niewykaszanie niedojadów lub wykaszanie ich w nieodpowiedniej częstotliwości lub nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy – dotyczy niedojadów	10%	1,25	-	-	13%
<u>Wariant 4.9 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki</u>					
Zastosowanie nawożenia	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	100%
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów	20%	-	1,5	-	30%

agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu							
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	-	50%	
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	1,75	-	35%	
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	-	6%	
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	-	13%	
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	-	31%	
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	-	13%	
Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej	10%	1,25	-	-	-	13%	

biomasy								
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	-	1,5	-	-	19%		
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	-	15%		
Wariant 4.10 Ochrona siedlisk legowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego								
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	-	15%		
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	1,75	-	100%		
Zastosowanie nawożenia przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym i pastwiskowym	10%	-	1,5	-	-	15%		
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu w przypadku użytkowania kośnego i kośno-pastwiskowego lub do 10 lipca w przypadku użytkowania pastwiskowego	20%	-	1,5	-	-	30%		
<u>Użytkowanie kośne</u>								
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	-	50%		

Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia	20%	-	-	1,75	35%
Niezielenie ściętej biomasy na łące w baloty, przemy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% (mniejszej niż 50% w przypadku turzycowisk) nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
Pozostawienie większej niż 20% (większej niż 50% w przypadku turzycowisk), lecz mniejszej niż 50% (mniejszej niż % w przypadku turzycowisk) nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% (większej niż % w przypadku turzycowisk) nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej	10%	1,25	-	-	13%

niż zaznaczona na materiale graficznym								
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	-	1,5	-				19%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-				15%
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-				15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	-	1,5	-				15%
<u>Użytkowanie pastwiskowe</u>								
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-				50%
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-				30%
Niewykaszanie niedojadów lub wykaszanie ich w nieodpowiedniej częstotliwości lub nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-				6%
Niezłożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przymy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub	10%	1,25	-	-				13%

pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy – dotyczy niedojadów								
Wariant 4.11 Ochrona siedlisk legowych ptaków: derkacza								
Zastosowanie nawożenia	10%	-	1,5	-	-	15%		
Zastosowanie wapnowania	10%	-	1,5	-	-	15%		
Zastosowanie bronowania	57%	-	-	-	1,75	100%		
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu	20%	-	1,5	-	-	30%		
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	-	50%		
Pozostawienie mniejszej niż 15-20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	-	6%		
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	-	13%		
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	-	31%		
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej	10%	1,25	-	-	-	13%		

niż zaznaczona na materiale graficznym							
Niełożenie ściętej biomasy na łące w baloty, przemy, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie lub pozostawienie na działce rozdrobnionej biomasy;	10%	1,25	-	-	-	13%	
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	-	1,5	-	-	19%	
Nieprzestrzeganie wymaganego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	-	15%	
V. Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie							
Wariant 6.1 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku uprawy:							
W pierwszym i czwartym roku do uprawy danej odmiany regionalnej i/lub amatorskiej zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze nie został wykorzystany kwalifikowany materiał siewny	50%	-	-	-	1,75	88%	
W drugim, trzecim i piątym roku uprawy danej odmiany regionalnej i/lub amatorskiej zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze nie został wykorzystany	50%	-	-	-	1,75	88%	

material siewny uzyskany ze zbioru w poprzednim roku							
Uprawa odmian roślin innych niż dopuszczona	57%	-	-	1,75	100%		
Wariant 6.2 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania nasion/ materiału siewnego							
Uprawa odmian roślin innych niż dopuszczona	57%	-	-	1,75	100%		

<p>Nazwa projektu</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące</p> <p>Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu</p> <p>Tadeusz Nalewajk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu</p> <p>Joanna Czapla – Dyrektor Departamentu Płatności Bezpośrednich tel. 22 623 12 34</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>Źródło:</p> <p>Upoważnienie ustawowe art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020</p> <p>Nr w wykazie prac</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Od 2015 roku zacznie obowiązywać Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), w ramach którego wdrożone zostaną odpowiednie działania, w tym Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Prawidłowe wdrożenie programu i jego działań wymaga utworzenia odpowiednich przepisów krajowych w randze ustawy oraz rozporządzeń wydanych na mocy tej ustawy (tj. przepisów wykonawczych).

Kwestia prawidłowego wdrażania Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego zostanie uregulowane w drodze rozporządzenia.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie rozporządzenia zostaną określone szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu: pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym:

- 1) formę i tryb składania wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie tej płatności;
- 3) przypadki, w których następca prawny wnioskodawcy albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwanego dalej „gospodarstwem rolnym”, lub jego części objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, lub wszystkich zwierząt danej rasy lokalnej objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, zwanych dalej „stadem”, może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania;
- 4) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części, lub stada może być przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna oraz warunki i tryb przyznania tej płatności;
- 5) wysokość zmniejszeń kwot pomocy, o których mowa w art. 64 ust. 4 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013”.

Wejście w życie projektowanych przepisów umożliwi prawidłowe wdrożenie działania. Natomiast oczekiwanym efektem proponowanego rozwiązania jest podejmowanie przez rolników zobowiązań w ramach tego działania.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy wspólnotowe regulujące wdrażanie w państwach członkowskich Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”) nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań. Przepisy wspólnotowe określają jedynie ramy prawne w ramach których będą mogły poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy rozporządzenia nr 1305/2013 będą dopiero wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach UE zastosowane zostaną rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci (rolnicy)	ok. 120 tys. (liczba beneficjentów działania program rolnośrodowiskowy w 2013 r.)	Dane ARiMR (Agencja Płatnicza) – sprawozdanie tygodniowe z realizacji PROW 2007-2013 wg stanu na dzień 21.11.2014 r.	Stworzenie podstawy prawnej do realizacji przez rolników zobowiązań rolno-środowiskowo- klimatycznych w ramach PROW 2014-2020, a tym samym uzyskania wsparcia.
Agencja Płatnicza (ARiMR)	1	Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR do zmian wynikających z projektu rozporządzenia
Podmioty prowadzące działalność w zakresie doradztwa przy sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolnośrodowiskowej lub płatności ekologicznej.			Pojawienie się grupy beneficjentów, która będzie potrzebowała doradztwa przy sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolno-środowiskowo- klimatycznej.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami i instytucjami takimi jak:

- 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
- 3) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 4) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 5) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 6) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 7) Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
- 8) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 9) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 10) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 11) Krajowa Izba Gospodarcza – Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 12) Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
- 13) Krajowa Rada Spółdzielcza;
- 14) Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”;
- 15) Związek Zawodowy Rolników „OJCZYŻNA”;
- 16) Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP;
- 17) Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”;
- 18) Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;
- 19) Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
- 20) Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „EKOLAND”;
- 21) Business Centre Club;
- 22) Forum Związków Zawodowych;
- 23) Konfederacja LEWIATAN;
- 24) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 25) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 26) Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;
- 27) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie;
- 28) Instytut Zootechniki-PIB;
- 29) Rada Rolnictwa Ekologicznego;
- 30) Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach;
- 31) Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie;
- 32) Polski Związek Hodowców Koni;
- 33) Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
- 34) Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”;

- 35) Polski Związek Owczarski;
 36) Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu;
 37) Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2014 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet środków europejskich													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet środków europejskich													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet środków europejskich													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Skutki finansowe proponowanych przepisów zostały określone w projekcie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.</p> <p>Proponowane przepisy nie rodzą dodatkowych skutków finansowych, poza uwzględnionymi w projekcie ww. ustawy.</p>												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Płatność rolnośrodowiskowa poprawi sytuację dochodową rodzin i gospodarstw domowych, jeżeli członek rodziny lub gospodarstwa domowego podejmie się realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.						
	Beneficjenci (rolnicy)	Rolnicy w ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej otrzymają rekompensatę za obniżone plony ze względu na prowadzenie przez nich						

		zrównoważonej działalności rolniczej zgodnej z ochroną środowiska. Wprowadzenie proponowanych rozwiązań będzie sprzyjało dalszej realizacji podjętych zobowiązań.
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało zasadniczego wpływu na rynek pracy. W dalszej perspektywie wejście w życie rozporządzenia może przyczynić się do poprawy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz walorów przyrodniczych, co jako istotny zasób gospodarczy kraju, może być źródłem przewagi konkurencyjnej społeczności zamieszkującej te obszary.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Oczekuje się, że problemy wskazane w pkt. 1 OSR zostaną rozwiązane wraz z wejściem w życie projektowanych przepisów.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Przygotowanie przepisów niniejszego rozporządzenia podyktowane jest koniecznością stworzenia przepisów krajowych niezbędnych dla wdrożenia od 15 marca 2015 r. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Proponowany kształt przepisów rozporządzenia wynika z zapisów zawartych w zatwierdzonym 12 grudnia 2014 r. przez Komisję Europejską (KE), decyzją wykonawczą numer: 2014PL06RDNP001, Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020).

Proponowane przepisy niniejszego rozporządzenia określają szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, który wskazuje § 1.

W projektowanym § 2 niniejszego rozporządzenia, wskazano komu może zostać przyznana pomoc w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego tzw. płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna. Zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm., zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną przyznaje się rolnikowi lub zarządcy gruntów – zwanemu dalej zarządcą.

Aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna mogła zostać przyznana rolnikowi lub zarządcy gruntów, musi on posiadać numer identyfikacyjny nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, .

Zgodnie z brzmieniem projektowanego § 2 pkt. 2, aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna została przyznana, zarówno rolnik jak i zarządca muszą realizować 5-letnie zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, które obejmuje określone wymogi w ramach wariantu lub pakietu (jeśli pakiet nie składa się z wariantów). Tak więc w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, realizowany może być

wariant lub pakiet, którego wymogi wykraczają ponad podstawowe wymagania, w ramach określonego pakietu albo jego wariantu. Podstawowe wymagania, zgodnie z art. 28 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013, to:

- odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013”,
- odpowiednie kryteria i minimalne działania ustalone zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) oraz (iii) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009, zwanego dalej „rozporządzeniem 1307/2013”,
- odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, a także inne odpowiednie wymogi obowiązkowe ustanowione na mocy prawa krajowego.

Wszystkie te obowiązkowe wymogi określono w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Dodatkowo, rolnik lub zarządca musi spełniać warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów określone w tym rozporządzeniu.

Zgodnie z zapisami PROW 2014-2020, określone pakiety rolno-środowiskowo-klimatyczne realizować mogą:

- rolnik, grupa rolników lub grupa rolników i innych zarządców gruntów – w przypadku pakietu 1, 2, 3, 6 i 7;
- rolnik, grupa rolników, zarządca lub grupa rolników i innych zarządców gruntów – w przypadku pakietu 4 i 5.

W ust. 1 § 3 wskazano czym jest zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne określając je jako wymogi/zadania realizowane w ramach jednego wariantu albo jednego pakietu – w przypadku gdy pakiet nie obejmuje wariantu. Tak więc jeśli rolnik lub zarządca realizuje kilka wariantów (lub pakietów, jeśli pakiet nie składa się z wariantów) realizuje równocześnie kilka zobowiązań rolno-środowiskowo-

klimatycznych.

Zgodnie z ust. 2 § 3, podjęcie pierwszego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego następuje z chwilą przystąpienia po raz pierwszy do Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach określonego wariantu (lub pakietu jeśli pakiet nie składa się z wariantów). Przystępując do Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, można rozpocząć równocześnie realizację kilku wariantów i tym samym realizuje się kilka zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych równocześnie. Każde z tych zobowiązań ma swój 5-cio letni okres realizacji.

W § 3 ust. 2, zaproponowano, aby także w drugim roku licznym od momentu kiedy rolnik lub zarządca rozpoczął po raz pierwszy realizację Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego – możliwe było rozpoczęcie realizacji nowego/innego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Oznacza to, że w pierwszym i drugim roku realizacji działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, rolnik lub zarządca ma możliwość rozpoczęcia nowego/nowych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w zakresie wariantów (pakietów, jeśli pakiet nie składa się z wariantów). Każde z tych zobowiązań realizowane jest przez okres 5 lat. Oznacza to, że rolnik lub zarządca może jednocześnie realizować zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, w ramach różnych wariantów lub pakietów (jeśli pakiet nie składa się z wariantów) o różnej dacie rozpoczęcia i zakończenia realizacji zobowiązania.

W § 3 ust. 3, proponuje się zawarcie uregulowania, zgodnie z którym rolnik nie będzie miał możliwości realizowania zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jeżeli realizuje zobowiązanie, o którym mowa w art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „zobowiązaniem rolnośrodowiskowym”.

W § 3 ust. 4 wskazano, że zaprzestanie przez rolnika lub zarządcę realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub zobowiązania, o którym mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 (tj. zobowiązania ekologicznego) uniemożliwia mu podjęcie nowego zobowiązania w okresie, w którym powinien realizować zobowiązanie z którego zrezygnował. Wspomniane przepisy będą się odnosiły również do rolników, którzy podjęli zobowiązanie, o którym mowa w art. 39 rozporządzenia nr 1698/2005. W takim przypadku rolnik zaprzestający realizacji zobowiązania w ramach programu rolnośrodowiskowego, objętego PROW 2007-

2013, nie będzie miał możliwości podjęcia zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

W ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, zgodnie z zapisami PROW 2014-2020 określono w § 4 niniejszego rozporządzenia - typy operacji (zawierające listy określonych wymogów) tzw. pakiety (lub warianty) rolno-środowiskowo-klimatyczne. Są to:

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;

Pakiet 2. Ochrona gleb i wód:

Wariant 2.1 Międzyplony,

Wariant 2.2 Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%;

Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000:

Wariant 4.1 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,

Wariant 4.2 Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,

Wariant 4.3 Murawy,

Wariant 4.4 Półnaturalne łąki wilgotne,

Wariant 4.5 Półnaturalne łąki świeże,

Wariant 4.6.1 Torfowiska - wymogi obowiązkowe,

Wariant 4.6.2 Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające,

Wariant 4.7 Ekstensywne użytkowanie na Obszarach Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO),

Wariant 4.8 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka (a także kszyka, krwawodzioba, czajki),

Wariant 4.9 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki,

Wariant 4.10 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta (a także kulika wielkiego),

Wariant 4.11 Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza;

Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000:

Wariant 5.1 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,

Wariant 5.2 Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,

Wariant 5.3 Murawy,

Wariant 5.4 Półnaturalne łąki wilgotne,

Wariant 5.5 Półnaturalne łąki świeże,

Wariant 5.6.1 Torfowiska - wymogi obowiązkowe,

Wariant 5.6.2 Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające;

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie:

Wariant 6.1 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku uprawy,

Wariant 6.2 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie - w przypadku wytwarzania nasion/ materiału siewnego;

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:

Wariant 7.1 Zachowanie lokalnych ras bydła,

Wariant 7.2 Zachowanie lokalnych ras koni,

Wariant 7.3 Zachowanie lokalnych ras owiec,

Wariant 7.4 Zachowanie lokalnych ras świń,

Wariant 7.5 Zachowanie lokalnych ras kóz.

Zgodnie z proponowanym ust. 2, rolnik lub zarządca podejmując się realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, poza realizacją wymogów określonego zobowiązania, które zostały określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia (tj. wariantu lub pakietu, jeśli pakiet nie składa się z wariantów), zobowiązany jest także do wypełniania wymogów wspólnych dla całego Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, do których należą:

1) posiadanie planu działalności rolnośrodowiskowej

Plan działalności rolnośrodowiskowej sporządza się przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego (w zależności jakich wymogów dotyczy zobowiązanie) w terminie do 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Plan ten sporządza się na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwaną dalej „Agencją”, który zawiera m.in. elementy określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia,

2) nie przekształcanie, a także nie zaorywanie występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. h rozporządzenia nr 1307/2013, zwanych dalej „trwałymi użytkami zielonymi”, oraz

3) zachowanie elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowane rolniczo, które tworzą ostoje dzikiej przyrody i zostały określone w planie działalności rolnośrodowiskowej,

4) prowadzenie rejestru działalności rolnośrodowiskowej, który zawiera wykaz działań agrotechnicznych, w tym zastosowania nawozów i wykonania zabiegów

przy użyciu środków ochrony roślin, przy czym rejestr ten w zakresie zastosowania nawozów prowadzi się dla całego gospodarstwa rolnego oraz wykaz wypasów zwierząt – w przypadku użytkowania pastwiskowego trwałych użytków zielonych

Rejestr działalności rolnośrodowiskowej prowadzi się na formularzu udostępnionym przez Agencję,

5) przestrzeganie innych wymogów określonych dla danego pakietu lub wariantu.

Ponadto, co zostało zaproponowane w ust. 4 § 4, rolnik lub zarządca są obowiązani przestrzegać również wymogów określonych przez:

- 1) doradcę rolnośrodowiskowego w planie działalności rolnośrodowiskowej – w przypadku pakietu 3. i wariantu siódmego pakietu 4.,
- 2) eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzoną przez eksperta przyrodniczego, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach danego wariantu, na formularzu udostępnionym przez Agencję, zwaną dalej „dokumentacją przyrodniczą” – w przypadku pakietu 4. (z wyłączeniem wariantu siódmego) i pakietu 5.,

– chyba że te wymogi są sprzeczne z wymogami określonymi w rozporządzeniu.

Zgodnie z projektowanymi przepisami ust. 5 § 4, rolnik może jednocześnie realizować w swoim gospodarstwie rolnym zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne i zobowiązanie ekologiczne. Wtedy też, zarówno plan działalności rolnośrodowiskowej, jak i plan działalności ekologicznej, a także rejestr działalności rolnośrodowiskowej i rejestr działalności ekologicznej mogą być prowadzone na jednym formularzu planu lub jednym formularzu rejestru udostępnionym przez Agencję.

W § 5 projektowanego rozporządzenia wskazano przedmiot zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w odniesieniu zarówno do powierzchni jak i do zwierząt gospodarskich ras lokalnych.

Zgodnie z projektowanym § 5, zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne obejmuje użytki rolne w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. f rozporządzenia nr 1305/2013, zwane dalej „użytkami rolnymi” lub obszar gruntów niebędących użytkami rolnymi, na których występują typy siedlisk przyrodniczych lub siedliska lęgowe ptaków wymienione w ust. 3 pkt 1 lit. b, c lub f lub pkt 2 lub pkt 3 załącznika

nr 3 do rozporządzenia, zwanych dalej „obszarami przyrodniczymi”, zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego pakietu lub danego wariantu, objęte jednocześnie obszarem zatwierdzonym w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 23 lit. b rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 640/2014”, i do których została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna. Obszarem zatwierdzonym, zgodnie z powyższymi przepisami jest obszar poletek lub działek zidentyfikowanych w drodze kontroli administracyjnych lub kontroli na miejscu.

W przypadku, o którym mowa w art. 18 ust. 6 akapit drugi rozporządzenia nr 640/2014, zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne obejmuje użytki rolne lub obszary przyrodnicze, zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego pakietu lub danego wariantu, objęte obszarem zatwierdzonym w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 23 lit. b rozporządzenia nr 640/2014.

Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne obejmować może również zwierzęta ras lokalnych zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach danego wariantu, będące zwierzętami zatwierdzonymi w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi pkt 18 lit. b rozporządzenia nr 640/2014, do których została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach danego wariantu.

Określenie takich przedmiotów zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podyktowane jest dotychczasowymi doświadczeniami z wdrażania „Programu rolnośrodowiskowego” objętego PROW 2007-2013, gdzie zastosowano analogiczne podejście.

Zgodnie z zapisami PROW 2014-2020, w projektowanym ust. 2 i ust. 3 § 5, w przypadku realizacji pakietu 1 Rolnictwo zrównoważone, wskazano, że zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne realizowane w ramach tego pakietu, a więc wymogi określone dla tego pakietu w części I Rolnictwo zrównoważone załącznika nr 1 do rozporządzenia, obejmuje wszystkie użytki rolne zadeklarowane

we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, ale płatność ta, zgodnie z § 12 ust. 1 przyznawana jest tylko do gruntów ornych. W przypadku gdy rolnik zwiększył obszar swojego gospodarstwa w stosunku do pierwszego roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w zakresie tego pakietu, a więc zadeklarował we wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej również inne grunty orne niż te zadeklarowane we wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, to grunty te są w ograniczonym zakresie objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, ponieważ na tych gruntach rolnik jest obowiązany do przestrzegania jedynie wymogu, o którym mowa w części I Rolnictwo zrównoważone ust. 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia tzn. wymogu dotyczącego zastosowania minimum 4 upraw w plonie głównym w ciągu roku w gospodarstwie, Wymóg ten dotyczy wtedy łącznie wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie.

Zgodnie z projektowanymi przepisami § 6 zaproponowano, że co do zasady, wielkość obszaru objętego zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania nie podlega zmianie w trakcie jego realizacji. W przepisie tym wskazano jednak dopuszczalne wyjątki od tej reguły.

Zgodnie z powyższym, zobowiązanie w zakresie pakietu 3, 4 i 5 obejmuje jedynie te grunty, do których została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna. Oznacza to, że ani wielkość powierzchni ani miejsce realizacji tych zobowiązań nie mogą ulegać zmianie.

Jednocześnie wskazano, że w przypadku realizacji zobowiązania w zakresie wariantu pierwszego pakietu 2 Ochrona gleb i wód możliwa jest zmiana wielkości obszaru objętego zobowiązaniem, lecz nie więcej niż o 15% w stosunku do wielkości obszaru objętego tym zobowiązaniem w pierwszym roku jego realizacji. W ramach tego zobowiązania możliwa jest także zmiana miejsca realizacji tego zobowiązania.

W przypadku realizacji zobowiązania w zakresie danego wariantu pakietu 6 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie, możliwa jest zmiana wielkości obszaru objętego tym zobowiązaniem oraz możliwa jest zmiana miejsca realizacji tego zobowiązania.

W kontekście powyższego należy podkreślić, że pomimo ściśle określonych możliwości zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego na gruntach ornych, rolnik może dokonywać zmiany uprawianych roślin lub miejsca ich uprawy objętych tym zobowiązaniem, jeżeli mimo dokonania tych zmian są spełnione warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej z tytułu realizacji tego

zobowiązania, a zmiany te nie powodują niedopuszczalnej zmiany tego zobowiązania. Przy czym w przypadku uprawy rośliny dwuletniej określonej w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia zmiany są dopuszczalne po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny. Wynika to z długości cyklu rozwojowego rośliny wymagającego dwóch sezonów wegetacyjnych. Natomiast w przypadku uprawy drzew, a także w przypadku trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych (czyli zobowiązań) w zakresie pakietu 3, 4 i 5 - wspomniane zmiany, są niedopuszczalne. Brak możliwości zmiany takiego zobowiązania wynika z faktu, że w ramach ww. zobowiązań uprawiane są rośliny trwale.

Inną kategorią dopuszczalnych możliwości zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego są zmiany wynikające ze zmiany statusu prawnego danego obszaru. Chodzi tu przede wszystkim o przypadki ustanowienia obszarów - obszarami Natura 2000 lub wyłączenia ich z sieci Natura 2000. Tego rodzaju zmiany zostały określone w ust. 5-7 § 6. Zgodnie z proponowanymi przepisami, jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu pakietu 5 Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000, obszary objęte tym zobowiązaniem, zostaną objęte obszarem Natura 2000, zobowiązanie to staje się zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach odpowiedniego wariantu pakietu 4 Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000. Natomiast w sytuacji odwrotnej, jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu pakietu 4 Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000, obszary objęte tym zobowiązaniem zostaną wyłączone z obszaru Natura 2000, zobowiązanie to staje się zobowiązaniem w ramach odpowiedniego wariantu pakietu 5 Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000. Powyższa zasada nie będzie miała jednak zastosowania w przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantów 4.7 - 4.11, z racji tego, że przedmiotem tych wariantów są określone gatunki ptaków, których wsparcie rolno-środowiskowo-klimatyczne poza obszarem Natura 2000 nie obejmuje. Oznacza to, że w przypadku wyłączenia z obszaru Natura 2000 gruntów objętych wariantami 4.7 - 4.11 są one bez zmian realizowane w ramach dotychczasowych wariantów.

W § 7 projektowanego rozporządzenia, odniesiono się do kwestii dopuszczalnych zmian w odniesieniu do zwierząt ras lokalnych objętych zobowiązaniem w zakresie poszczególnych wariantów pakietu 7 Ochrona zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. W ramach poszczególnych zobowiązań w ramach tego

pakietu, obejmujących dany gatunek zwierząt możliwe jest zwiększenie lub zmniejszenie liczby tych zwierząt, pod warunkiem, że mimo tego zmniejszenia - liczba tych zwierząt nie będzie niższa niż liczba zwierząt danej rasy, objętych tym zobowiązaniem w pierwszym roku jego realizacji. Jednocześnie, zgodnie z proponowanym § 7 ust. 1 pkt. 2, możliwe jest także zastępowanie zwierząt objętych zobowiązaniem, zgodnie z art. 30 ust. 2 rozporządzenia nr 640/2014 - zwierzętami tej samej rasy, jeżeli zwierzęta te spełniają warunki przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

W ust. 2 tego paragrafu określono, że zastąpienie zwierząt powinno nastąpić w terminie 40 dni od dnia, w którym pojawi się konieczność zastąpienia danego zwierzęcia.

Proponowane rozwiązania co do pakietu 7 są analogiczne do zasad funkcjonujących w ramach wariantów pakietu 7 Ochrona zasobów genetycznych zwierząt w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

Zgodnie, z projektowanym przepisem § 8 ust. 1, wszelkie wskazane w uprzednich przepisach zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na rok, w którym rolnik lub zarządca realizuje zmienione zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Natomiast w ust. 2 tego paragrafu określono, że o fakcie zastąpienia zwierzęcia, kierownik biura powiatowego Agencji powinien zostać powiadomiony w terminie 30 dni od dnia dokonania tego zastąpienia, z jednoczesnym złożeniem kopii dokumentu, sporządzonego na formularzu udostępnionym przez Agencję, zawierającego oświadczenia (rolnika, podmiotu prowadzącego księgi hodowlane oraz podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych), zawierające wskazanie zwierząt, jakie zostały zastąpione i jakimi je zastąpiono. Natomiast, w projektowanym ust. 3 tego paragrafu, określono, że w przypadku konieczności poinformowania kierownik biura powiatowego Agencji o dokonanym zastąpieniu zwierzęcia, które nastąpiło w terminie określonym do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, lecz przed dniem złożenia wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, do wniosku tego dołączany jest dokument, o którym mowa powyżej, jednak z oświadczeniami zawierającymi wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów

genetycznych ras lokalnych. Proponowane przepisy są wzorowane na dotychczasowych regulacjach stosowanych w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, z tym, że kwestie dotyczące rodzaju dokumentu dotyczącego zastąpienia zwierząt, które nastąpiło w terminie, o którym mowa powyżej są propozycją nową wynikającą z potrzeby uproszczenia systemu i zmniejszenia liczby wymaganych od rolnika dokumentów.

Zgodnie z zapisami PROW 2014-2020, w ust. 1 § 9 określono, że płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, do tego samego obszaru może być przyznana z tytułu realizacji tylko jednego zobowiązania (pakietu lub jego wariantu). Oznacza to brak możliwości realizacji na jednym obszarze kilku zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych. Biorąc jednak pod uwagę potencjalną możliwość wnioskowania przez rolnika lub zarządcę o realizację dwóch zobowiązań na jednym obszarze, proponuje się zgodnie z projektowanym przepisem ust. 2 § 9, aby w przypadku gdy rolnik lub zarządca ubiega się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej do tego samego obszaru z tytułu realizacji więcej niż jednego zobowiązania - płatność, która zostanie mu przyznana była tą przysługującą mu z tytułu realizacji zobowiązania, w ramach którego przewidziano wyższą stawkę płatności do 1 ha.

Proponowane rozwiązanie pozwoli w jednoznaczny sposób rozstrzygać przypadki deklarowania kilku zobowiązań do jednego obszaru.

Dalsza część przepisów § 9 (tj. ust. 3 i ust. 4) odnosi się do kwestii przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, jeżeli na danym obszarze jest realizowane zobowiązanie ekologiczne oraz przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietu 1, przy równoczesnej realizacji zobowiązania w ramach wariantów pakietu 2 lub pakietu 6 lub zobowiązania ekologicznego.

Zgodnie z proponowanymi przepisami, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 1. nie przysługuje do obszarów, na których jest realizowane zobowiązanie ekologiczne. Oznacza to, że jeśli rolnik realizuje pakiet 1 nie może równocześnie realizować zobowiązań ekologicznych. Ponadto, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 1 nie przysługuje, jeżeli równocześnie jest realizowane zobowiązanie w ramach wariantów pakietów 2 i 6.

Proponowane rozwiązanie wynika z dotychczasowych doświadczeń w zakresie realizacji na jednej powierzchni wybranych pakietów programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

W § 10 określono warunki przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Zgodnie z proponowanymi przepisami, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna będzie przyznawana:

- 1) w ramach pakietu 1 Rolnictwo zrównoważone - jeżeli rolnik nie uprawia tytoniu i nie posiada gruntów ugorowanych
- 1) w ramach wariantów pakietu 4 Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 - jeżeli rolnik posiada dokumentację przyrodniczą stanowiącą szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków (z wyłączeniem obowiązku posiadania takiej dokumentacji przy realizacji zobowiązania w zakresie wariantu 4.7 Ekstensywne użytkowanie na Obszarach Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO)), sporządzoną przez eksperta przyrodniczego, w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia lub w roku rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w tym zakresie, zwaną dalej „dokumentacją przyrodniczą”;
- 2) w ramach pakietu 5 Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 - jeżeli rolnik posiada dokumentację przyrodniczą;
- 3) w ramach pakietu 7 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie - jeżeli rolnik utrzymuje wpisane do księgi hodowlanej krowy, kłaczki, lochy, owce matki lub kozy matki określonych dla działania ras, objęte programem ochrony zasobów genetycznych.

Proponowane rozwiązanie co do warunków przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach poszczególnych zobowiązań (pakietów lub ich wariantów) wynika z dotychczasowych doświadczeń z wdrażania programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, zwłaszcza w zakresie funkcjonowania systemu doradztwa przyrodniczego i funkcjonowania programu ochrony zasobów genetycznych.

W § 11 ust. 1 określono, że warunkiem przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej jest posiadanie przez rolnika lub zarządcę użytków rolnych lub obszarów przyrodniczych o minimalnej łącznej powierzchni. Proponuje się, aby w przypadku:

- 1) pakietu 1 - łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosiła co najmniej 3 ha;
- 2) pakietu 2, 3 i 6 - łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika użytków rolnych wynosi co najmniej 1 ha;

3) pakietu 4 i 5 - jeżeli łączna powierzchnia posiadanych przez rolnika lub zarządcę trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych wynosi co najmniej 1 ha.

Niemniej jednak, jeżeli rolnik lub zarządca gruntów nie spełnia warunku w zakresie posiadania minimalnej powierzchni użytków rolnych, to może ten warunek spełnić łącznie z co najmniej jednym rolnikiem lub zarządcą ubiegającymi się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Natomiast w przypadku zarządcy, może on spełnić ten warunek łącznie z co najmniej jednym rolnikiem albo jednym rolnikiem i zarządcą ubiegającymi się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Powyższa regulacja, zawarta w § 11 ust. 2-3, jest odzwierciedleniem zapisów zawartych w PROW 2014-2020 w zakresie beneficjentów Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego innych niż rolnik lub zarządca gruntów, tj. grupy rolników oraz grupy rolników i zarządców gruntów.

Ponadto, w ust. 4 doprecyzowano przedmiot objęty płatnością rolno-środowiskowo-klimatyczną w ramach pakietów 1-6. Zgodnie z proponowanymi przepisami, płatność będzie przyznawana do gruntu, na którym jest położona działka rolna w rozumieniu art. 67 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1306/2013, o powierzchni co najmniej 0,1 ha, zwana dalej „działką rolną”. W ust. 4-7 uregulowano również kwestie odnoszące się do działki rolnej, dotyczące sytuacji, kiedy występują na niej określone elementy krajobrazu lub drzewa.

Zgodnie z proponowanymi przepisami (tj. ust. 2-4 § 11), w przypadku gdy na działce rolnej występują drzewa, płatność może być przyznana do gruntu, na którym jest położona ta działka, jeżeli występujące na tym gruncie drzewa są rozrzucone, a ich liczba nie przekracza 100 drzew na hektar i można prowadzić tam działalność rolniczą w podobny sposób, jak na gruncie o takiej samej powierzchni, na którym drzewa nie występują.

Powyższe ograniczenie co do liczby drzew nie będzie jednak dotyczyło działki rolnej położonej na obszarze przyrodniczym oraz działki rolnej położonej na gruncie, do którego rolnik ubiega się o płatność w ramach pakietu 3 Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych.

W ust. 7 § 11 wskazano odwołanie do przepisów krajowych, określających jakie elementy krajobrazu uznaje się za część działki rolnej.

Proponowane rozwiązania stanowią wdrożenie do prawa krajowego odpowiednich przepisów prawa wspólnotowego.

W projektowanym § 12 doprecyzowano rodzaje użytków rolnych i obszarów przyrodniczych, które mogą być objęte konkretnym zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz zaproponowano dodatkowe warunki jakie muszą zostać spełnione, aby możliwym było przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach konkretnego zobowiązania.

Zgodnie z proponowanymi przepisami § 12 ust. 1, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna będzie przyznawana w ramach pakietu 1 Rolnictwo zrównoważone do gruntów ornych, na których występują uprawy wymienione w ust. 1 załącznika nr 3 do projektu rozporządzenia.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wariantów pakietu 2 Ochrona gleb i wód będzie przyznawana do gruntów ornych, na których po plonie głównym są uprawiane mieszanki roślin jako międzyplon albo występują pasy traw, o szerokości nie mniejszej niż 6 metrów, założone w poprzek stoku. Grunty te dodatkowo muszą być położone na obszarach szczególnie zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie minimalnych norm lub obszarach problemowych o niskiej zawartości próchnicy, określonych w załączniku nr 8 do rozporządzenia lub obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN), wyznaczonych zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 145), a w przypadku pasów traw, jeżeli dodatkowo co najmniej część gruntów położonych na działce ewidencyjnej, na której występują te pasy, jest położonych na stoku o nachyleniu powyżej 20%.

Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 3 Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych będzie przyznawana do gruntów, na których są uprawiane drzewa owocowe odmian wymienionych w ust. 2 załącznika nr 3 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 4 Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 może zostać przyznana do trwałych użytków zielonych, na których występują: (i) siedliska przyrodnicze (których typy są wymienione w ust. 3 pkt 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia i jeżeli są one położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody) - w ramach wariantów od pierwszego do szóstego lub (ii) siedliska lęgowe ptaków (których gatunki zostały wymienione w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia i jeżeli

są one położone na obszarze specjalnej ochrony ptaków albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody) – w ramach wariantu od ósmego do jedenastego.

Płatność w ramach pakietu 4 może być również przyznana do obszarów przyrodniczych, na których występują siedliska przyrodnicze (w ramach wariantu drugiego, trzeciego i szóstego) lub siedliska lęgowe ptaków (w ramach wariantu od ósmego do jedenastego), przy czym położenie wspomnianych siedlisk musi być analogiczne do określonego powyżej dla trwałych użytków zielonych.

Natomiast w przypadku wariantu siódmego płatność może być przyznana zarówno do trwałych użytków zielonych jak i obszarów przyrodniczych położonych na obszarze specjalnej ochrony ptaków albo obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody.

Ponadto, w przypadku wariantów pakietu 4 koniecznym było uwzględnienie sytuacji, kiedy dla danego obszaru Natura 2000 został ustanowiony plan ochrony albo plan zadań ochronnych, ponieważ jest to związane z realizacją wymogów określonych w planach, które mogą być inne niż wymogi określone dla poszczególnych pakietów.

W związku z powyższym proponuje się, aby w sytuacji ustanowienia planu, płatność była przyznawana na następujących zasadach:

- 1) dla wariantu siódmego, jeżeli wymogi obligatoryjne zawarte w tym planie nie są sprzeczne z wymogami określonymi dla tego wariantu;
- 2) dla pozostałych wariantów, jeżeli wymogi obligatoryjne zawarte w tym planie nie są sprzeczne z wymogami określonymi dla danego wariantu, a gdy ten plan przewiduje ochronę określonych typów siedlisk przyrodniczych lub gatunków ptaków – typy siedlisk przyrodniczych lub gatunki ptaków, ze względu na które rolnik lub zarządca ubiega się o przyznanie tej płatności, są tożsame z określonymi w tym planie typami siedlisk przyrodniczych lub gatunkami ptaków.

Ponadto, w przypadku wariantów od siódmego do jedenastego pakietu 4 płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna może być przyznana do trwałych użytków zielonych lub do obszarów przyrodniczych, położonych poza obszarem Natura 2000, jeżeli są objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach tych wariantów i zostały w trakcie jego realizacji wyłączone z obszaru Natura 2000.

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 5 Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 może zostać przyznana do trwałych użytków zielonych, na których występują siedliska przyrodnicze (których typy są wymienione w ust. 3 pkt 1 lit. a–f załącznika nr 1 do rozporządzenia) - w ramach wszystkich wariantów tego

pakietu oraz do obszarów przyrodniczych - w ramach wariantu drugiego, trzeciego i szóstego.

Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 6 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie przyznawana jest do gruntów ornych, na których są uprawiane rośliny odmian regionalnych i amatorskich wpisane do rejestru odmian prowadzonego na podstawie przepisów o nasiennictwie, zwanego dalej „krajowym rejestrem”, lub rośliny gatunków lub odmian wymienionych w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia.

Proponowane rozwiązania zawarte w § 12 wynikają z charakteru i celów określonych w ramach poszczególnych pakietów oraz dotychczasowych, dobrze funkcjonujących rozwiązań w ramach pakietów programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

W projektowanym § 13 określono, że w przypadku wariantu drugiego pakietu 6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych, których łączna powierzchnia wynosi nie mniej niż wielkość powierzchni plantacji nasiennych roślin odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, określona dla wytwarzania materiału siewnego kategorii kwalifikowany w przepisach o nasiennictwie.

Jednocześnie, proponuje się, aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 6 przysługuje do maksymalnej powierzchni 5 ha dla poszczególnych gatunków/odmian roślin uprawnych - łącznie dla obu wariantów: wariantu 6.1 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy i wariantu 6.2 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion/ materiału siewnego.

W § 14 zostały określone minimalne ilości krów, klaczy, loch, owiec matek lub kóz matek w stadzie, dla których możliwe jest przyznanie do tych zwierząt płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Zgodnie z proponowanymi przepisami płatność będzie przyznawana, jeżeli liczba zwierząt tej samej rasy w stadzie wynosi co najmniej: 4 krowy, 2 klacze, 5 owiec matek rasy olkuskiej, 15 owiec matek rasy cakiel podhalański, 30 owiec matek rasy merynos polski w starym typie albo 10 owiec matek pozostałych ras, 10 loch rasy puławskiej, 8 loch rasy złotnickiej białej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. - 6 loch, 8 loch rasy złotnickiej pstrej, a w przypadku stada objętego programem ochrony zasobów genetycznych przed dniem 1 stycznia 2006 r. - 3 lochy, lub 3 kozy matki.

W ust. 2 tego paragrafu określono również maksymalne ilości krów i loch do jakich przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna. Zgodnie z proponowanymi przepisami, płatność będzie przysługiwała do nie więcej niż 100 krów lub do 70 loch stada podstawowego rasy puławskiej lub do 100 loch rasy złotnickiej białej lub do 100 loch rasy złotnickiej pstrej, utrzymywanych w jednym stadzie.

Proponowane rozwiązanie wynika z dotychczasowych doświadczeń z wdrażania analogicznego pakietu programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, przy czym nową propozycją jest określenie maksymalnej ilości krów objętych wsparciem. Należy również wskazać, że wspomniane minimalne liczby zwierząt w stadzie i maksymalne liczby zwierząt objętych wsparciem określono zgodnie z propozycją Instytutu Zootechniki - Państwowego Instytutu Badawczego, podmiotu upoważnionego na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z późn. zm.), do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych.

W § 15 zostały określone zasady ustalania wysokości płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej wraz z odesłaniem do załącznika nr 5 do rozporządzenia, zawierającego wysokości stawek dla poszczególnych pakietów. Zgodnie z proponowanymi przepisami, wysokość płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w danym roku będzie ustalana jako iloczyn stawek płatności za hektar gruntu i powierzchni gruntów, do których przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, lub sztukę zwierzęcia i liczby zwierząt, do których przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna. Przy czym do ustalenia tych stawek zostaną wykorzystane powierzchnie lub liczby zwierząt uwzględniające zmniejszenia lub wykluczenia wynikające ze stwierdzonych nieprawidłowości lub niezgodności. Jednocześnie, w ust. 3 doprecyzowano, że przy ustalaniu wysokości płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przysługującej do gruntów uwzględnia się powierzchnię działek rolnych, nie większą jednak niż maksymalny kwalifikowany obszar, o którym mowa odpowiednio w art. 5 ust. 2 lit. a lub b rozporządzenia nr 640/2014, określony w systemie identyfikacji działek rolnych, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

W projektowanym § 16 określono przedziały powierzchniowe w ramach mechanizmu degresywności stawek płatności w przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, przekroczenie których powodowało będzie przyznanie płatności ustalonej z wykorzystaniem obniżonej stawki płatności.

Zgodnie z zapisami PROW 2014-2020, w ramach pakietu (lub ich wariantów) 1, 2, 4, 5 i 6, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna będzie przyznawana za realizację danego zobowiązania w wysokości:

- 1) 100 % stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 50 ha;
- 2) 75 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 3) 60 % stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha.

W przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantów pakietu 4 na użytkach rolnych lub obszarach przyrodniczych położonych w granicach Parków Narodowych, degresywność nie będzie obowiązywała.

Ponadto proponuje się uregulowanie sytuacji, kiedy łączna powierzchnia, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów, przekracza powierzchnię określoną w poszczególnych progach powierzchniowych mechanizmu degresywności (tj. 50 ha i 100 ha).

Zgodnie z uregulowaniami zawartymi w ust. 3-8, proponuje się aby w przypadku realizacji więcej niż jednego pakietu lub wariantu, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna była przyznawana:

- 1) w wysokości 100% stawki płatności - jeżeli łączna powierzchnia, do której przysługuje ta płatność, nie przekracza powierzchni 50 ha;
- 2) w wysokości 100% stawki płatności do pierwszych 50 ha powierzchni oraz w wysokości 75% do pozostałej powierzchni - jeżeli łączna powierzchnia, do której przysługuje ta płatność, nie przekracza powierzchni 100 ha;
- 3) w wysokości 100% stawki płatności do pierwszych 50 ha powierzchni, w wysokości 75% do powierzchni kolejnych 50 ha oraz w wysokości 60% do pozostałej powierzchni - jeżeli łączna powierzchnia, do której przysługuje ta płatność, przekracza 100 ha.

Powierzchnia w ramach danego pakietu lub wariantu, do której przysługuje płatność w określonej wysokości stawki płatności (tj. 100%, 75% i 60%) stanowi iloczyn powierzchni, za którą w ramach realizowanych pakietów lub wariantów można przyznać płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną z uwzględnieniem określonej wysokości stawki płatności, oraz procentowego udziału powierzchni, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach danego pakietu lub wariantu, w łącznej powierzchni, do której przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach wszystkich realizowanych pakietów lub wariantów. Sposób wyliczania tej powierzchni przedstawiono na poniższym przykładzie.

Rolnik lub zarządca deklaruje 70 ha w ramach Pakietu 2. Ochrona gleb i wód oraz 150 ha w ramach Wariantu 4.1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe, co daje w sumie powierzchnię 220 ha objętą zobowiązaniem.

1. Wyliczamy współczynnik procentowy udziału poszczególnych pakietów i wariantów w łącznej powierzchni, na której są one realizowane, wynoszącej 220 ha (70 ha + 150 ha):

pakiet 2. - $70 \text{ ha} / 220 \text{ ha} = 31,81818182\%$

wariant 4.1 - $150 \text{ ha} / 220 \text{ ha} = 68,18181818\%$.

2. Ustalamy, do jakiej powierzchni przysługuje wsparcie ze 100% stawką płatności - wsparcie to będzie przysługiwało do pierwszych 50 ha powierzchni objętej zobowiązaniem, tj. do limitu określonego w mechanizmie degresywności (100% stawki płatności – za powierzchnię od 0,1 ha do 50 ha).

pakiet 2. ($50 \text{ ha} \times 31,81818182\%$) = 15,90 ha

wariant 4.1 ($50 \text{ ha} \times 68,18181818\%$) = 34,09 ha

Zgodnie z powyższym w przypadku:

pakietu 2. do 15,9 ha powierzchni zostanie przyznane wsparcie ze 100% stawką płatności;

wariantu 4.1 do 34,09 ha powierzchni zostanie przyznane wsparcie ze 100% stawką płatności.

3. Ustalamy, do jakiej powierzchni przysługuje wsparcie z 75% stawką płatności - wsparcie to będzie przysługiwało do kolejnych 50 ha powierzchni objętej zobowiązaniem, tj. do limitu określonego w mechanizmie degresywności (75% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha).

pakiet 2. ($50 \text{ ha} \times 31,81818182\%$) = 15,90 ha

wariant 4.1 ($50 \text{ ha} \times 68,18181818\%$) = 34,09 ha

Zgodnie z powyższym w przypadku:

pakietu 2. do 15,9 ha powierzchni zostanie przyznane wsparcie z 75% stawką płatności;

wariantu 4.1 do 34,09 ha powierzchni zostanie przyznane wsparcie z 75% stawką płatności.

4. Ustalamy, do jakiej powierzchni przysługuje wsparcie z 60% stawką płatności - wsparcie to będzie przysługiwało do pozostałej powierzchni objętej zobowiązaniem, tj. do limitu określonego w mechanizmie degresywności (60% stawki płatności – za powierzchnię powyżej 100 ha).

pakiet 2. (70 ha - 15,90 ha – 15,90 ha) = 38,20 ha

wariant 4.1 (150 ha – 34,09 ha – 34,09 ha) = 81,82 ha

Zgodnie z powyższym w przypadku:

pakietu 2. do 38,20 ha powierzchni zostanie przyznane wsparcie z 60% stawką płatności;

wariantu 4.1 do 81,82 ha powierzchni zostanie przyznane wsparcie z 60% stawką płatności.

W projektowanym § 17 została określona maksymalna powierzchnia gruntów, do której może zostać przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach wariantu 2.1 Międzyplony, jeżeli zobowiązanie jest realizowane na gruntach rolnych położonych na obszarach zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie minimalnych norm.

Zgodnie z proponowanymi przepisami, płatność w części przysługującej za realizację tego wariantu na tych gruntach jest przyznawana do powierzchni nie większej niż 70% powierzchni tych gruntów. Proponowane rozwiązanie wynika z przepisu § 1 ust. 3 projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych norm, które określa, że na powierzchni stanowiącej co najmniej 30 % gruntów ornych, położonych na obszarach zagrożonych erozją wodną, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, pozostawia się okrywą ochronną gleby w terminie co najmniej od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

W związku z tym, proponuje się aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części przysługującej za realizację wariantu 2.1 Międzyplony, realizowanego na gruntach rolnych położonych na obszarach zagrożonych erozją wodną, była przyznawana do powierzchni nie większej niż 70% powierzchni tych gruntów.

W § 18 zawarto kwestię refundacji kosztów transakcyjnych określonych w art. 2 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1305/2013, dotyczących (i) sporządzenia dokumentacji przyrodniczej (w przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantów pakietu 4 – z wyłączeniem wariantu siódmego lub odpowiednich wariantów pakietu 5 oraz (ii) wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego/nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania materiału siewnego/nasion (w przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantu drugiego pakietu 6).

Zgodnie z proponowanymi przepisami § 18 ust. 1 pkt 1 i w ust. 2, w przypadku realizacji wariantu w ramach pakietu 4 lub pakietu 5, rolnik lub zarządca może ubiegać się o przyznanie kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych (w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. e rozporządzenia nr 1305/2013), poniesionych z tytułu sporządzenia dokumentacji przyrodniczej.

Wysokość wspomnianej kwoty będzie ustalana zgodnie z ust. 1 załącznika nr 6 do rozporządzenia, z tym, że kwota ta nie może przekraczać 20% wysokości pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację wariantów pakietu 4 lub pakietu 5, której warunkiem przyznania jest posiadanie dokumentacji przyrodniczej. Przy czym, jeżeli wariant w ramach pakietu 4 lub pakietu 5 jest realizowany na obszarze, dla którego został ustanowiony plan zadań ochronnych (PZO) lub plan ochrony (PO), kwota ta, jest ustalana zgodnie z powyższą zasadą, a następnie jest pomniejszana o 30 %, co zostało zawarte w § 18 ust. 3.

W przypadku realizacji wariantu 6.2, zgodnie z propozycją zawartą w § 18 ust. 1 pkt 2 i w ust. 4, rolnik może ubiegać się o kwotę przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych, jeżeli w danym roku wykonano ocenę wytworzonego materiału siewnego/nasion (w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych w przypadku wytwarzania materiału siewnego/nasion), potwierdzającą wymaganą jakość wytworzonego materiału siewnego/nasion. Wysokość wspomnianej kwoty będzie ustalana zgodnie z ust. 2 załącznika nr 6 do rozporządzenia, z tym, że kwota ta, nie może stanowić więcej niż 20% stawki rocznej płatności za realizację tego wariantu przyznanej za rok, w którym została dokonana ocena.

Proponowane rozwiązanie wynika z dotychczasowych doświadczeń z wdrażania programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, przy czym stosowanie tego rozwiązania zostało rozszerzone na koszty transakcyjne w ramach pakietu 6 i stanowić może dodatkową zachętę dla rolników do podejmowania zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w tym zakresie.

Mając na względzie, że podstawą przyznania płatności w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego jest złożenie przez rolnika lub zarządcę odpowiedniego wniosku o przyznanie płatności, w § 19 projektowanego rozporządzenia określono elementy jakie powinien zawierać wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Od 2015 r., rolnicy ubiegający się m. in. o przyznanie płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, płatności rolnośrodowiskowej 2007-2013, płatności w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i działania Rolnictwo

ekologiczne PROW 2014-2020 - składają wnioski o przyznanie tych płatności na jednym formularzu wniosku.

Ww. wniosek, poza elementami podania określonymi w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem adresu, zawiera: numer REGON (jeżeli został nadany), PESEL (w przypadku osoby fizycznej), kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości (w przypadku osoby nie posiadającej polskiego obywatelstwa), numer producenta, oświadczenie o powierzchni działek ewidencyjnych, oświadczenie o sposobie wykorzystywania działek rolnych (ze wskazaniem: (i) uprawy w rozumieniu art. 44 ust. 4 rozporządzenia 1307/2013 określonej w ust. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia, prowadzonej na danej działce oraz (ii) praktyki dodatkowej, o której mowa w części I ust. 4 pkt 2 lub 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia – w przypadku realizacji pakietu 1., rośliny uprawnej lub roślin uprawnych uprawianych na danej działce – w przypadku realizacji pakietu 2 i pakietu 6).

Ponadto, w ust. 2 tego paragrafu zostało określone miejsce składania wniosku o przyznanie pierwszej i kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, tj. do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika lub zarządcy oraz termin składania tych wniosków, za który przyjęto termin określony do składania wniosków o przyznanie płatności bezpośredniej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

W ust. 3 tego paragrafu określono z kolei jakie wymagania powinien spełnić rolnik lub zarządca, jeżeli nie zamierza ubiegać się w danym roku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. W takiej sytuacji, rolnik lub zarządca składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, informację o gruntach, na których realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie tego pakietu lub wariantu w danym roku, wskazując ich położenie i powierzchnię, a w przypadku pakietu 7, również informację o zwierzętach ras lokalnych, w odniesieniu do których realizuje zobowiązanie w zakresie tego pakietu w danym roku. W przypadku wspomnianej informacji w zakresie miejsca i terminu jej złożenia mają zastosowanie przepisy analogiczne jak dla miejsca i terminu złożenia wniosku. Ponadto, w przypadku, o którym mowa powyżej w informacji rolnik lub zarządca zgłasza zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jeżeli zamierza ich dokonać.

Biorąc pod uwagę, że rolnik lub zarządca wnioskuję na jednym formularzu wniosku o wsparcie w ramach różnych systemów płatności, oczywistym jest, że taki „wspólny wniosek” powinien zawierać tylko elementy wspólne lub zbieżne dla różnych systemów wsparcia. Dlatego też, koniecznym jest określenie dodatkowych, specyficznych dokumentów, jakie są wymagane dla konkretnego rodzaju płatności. Z tego też względu, koniecznym było wskazanie specyficznych dokumentów dla Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jakie będą dołączane przez rolnika lub zarządcę do wniosku o przyznanie pierwszej lub kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych oraz innych dokumentów, których złożenie będzie niezbędne dla realizacji tego działania, jednak które nie będą stanowiły załącznika do wniosku. Kwestia te zostały zawarte w § 20.

Zgodnie z proponowanymi przepisami § 20, do wniosku, w przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach:

1) pakietu 6:

- do wniosku o przyznanie płatności w ramach tego pakietu (pierwszej i kolejnych wniosków – w przypadku zwiększenia wielkości obszaru zobowiązania) dołącza się dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru,

2) pakietu 7:

- do wniosku o przyznanie płatności w ramach tego pakietu (pierwszej i kolejnych tzn. corocznie) dołącza się kopię dokumentu, obejmującego oświadczenia (rolnika, podmiotu prowadzącego księgi hodowlane, podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych) zawierające wskazanie zwierząt ras lokalnych, jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych ras lokalnych (na formularzu udostępnionym przez Agencję) ;

Ponadto, proponuje się, aby w sytuacji, gdy rolnik lub zarządca nie spełnia warunku minimalnej powierzchni posiadanych użytków rolnych (tj. 1 ha lub 3 ha w przypadku pakietu 1), składał on oświadczenie o tym z kim łącznie spełnia powyższy warunek, sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję.

Natomiast, zgodnie z proponowanymi przepisami § 21, dodatkowymi wymaganymi dokumentami w przypadku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego są:

1) w ramach pakietu 1 - składana przez rolnika do kierownika biura powiatowego Agencji, w terminie do dnia 30 września roku - w którym złożył wniosek

o przyznanie pierwszej oraz roku, w którym złożył wniosek o przyznanie piątej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach tego pakietu - kopia dokumentu, sporządzonego przez podmiot, który wykonał analizę gleby (na formularzu udostępnionym przez Agencję) zawierającego wyniki analizy gleby pochodzącej ze wszystkich działek rolnych położonych na gruntach ornych, do których ubiega się o przyznanie tej płatności - wykonanej w laboratorium okręgowej stacji chemiczno-rolniczej lub innym laboratorium posiadającym akredytację Polskiego Centrum Akredytacji w zakresie badań agrochemicznych gleb,;

- 2) informacja zawierająca wskazanie realizowanego wariantu oraz wymogów, sporządzona na formularzu udostępnionym przez Agencję - w przypadku, gdy rolnik lub zarządca jest obowiązany przestrzegać wymogów określonych przez doradcę rolnośrodowiskowego w planie działalności rolnośrodowiskowej (w ramach wariantu siódmego pakietu 4) lub wymogów określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej (w ramach wariantów pakietu 4 lub pakietu 5 – z wyłączeniem wariantu siódmego pakietu 4). Przedmiotowa informacja jest składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 9 czerwca roku, w którym określono te wymogi, również w przypadku gdy te wymogi ulegną zmianie;
- 3) w ramach wariantu pierwszego pakietu 6 - dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, dołączany do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za czwarty rok uprawy tych odmian - w przypadku gdy w ramach tego wariantu rolnik uprawia rośliny odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych do krajowego rejestru,
- 4) w ramach wariantu drugiego pakietu 6 - świadectwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w ust. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia - informację o wynikach badania, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie, lub oświadczenie o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej - w pierwszym roku uprawy tej rośliny - w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego w ramach tego wariantu, które to rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 31 października roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

W przypadku niedokonania czynności, o których mowa powyżej (tj. w § 21 ust. 1-4), kierownika biura powiatowego Agencji wzywa rolnika lub zarządcę do ich złożenia (w terminie 7 dni od wezwania), co dodatkowo zabezpiecza rolnika lub zarządcę przed konsekwencjami wynikającymi z niezłożenia wspomnianych dokumentów. W § 21 ust. 6, uregulowano również kwestię, kiedy dokumenty te zostały złożone przez rolnika lub zarządcę w terminie określonym w wezwaniu lub po terminie określonym ust. 1-4, lecz przed doręczeniem wezwania.

Proponowane przepisy w powyższym zakresie są analogiczne do tych obowiązujących lub stanowią ich uproszczenie mające na celu zminimalizowanie braków formalnych w wymaganych dokumentach.

Rolnik lub zarządca podejmujący zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne zobowiązany jest również do dołączenia do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej materiału graficznego, udostępnianego przez Agencję, co zostało uregulowane w § 22 projektowanego rozporządzenia. W przypadku rolnika lub zarządcy po raz pierwszy wnioskującego o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, materiał graficzny, jest udostępniany przez Agencję na jego wniosek.

Zgodnie z proponowanymi przepisami, materiał graficzny zawiera co najmniej oznaczenie granic i numerów działek ewidencyjnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, wraz z oznaczeniem granic położonych na obszarze gospodarstwa rolnego:

- 1) rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych i obszarów Natura 2000 utworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszarów, o których mowa w art. 33 ust. 2 tej ustawy,
- 2) obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego (OSN).

Materiał graficzny przekazany przez Agencję jest uzupełniany przez rolnika lub zarządcę poprzez zaznaczenie na nim:

- 1) granic działek rolnych, na których realizowane są poszczególne pakiety lub warianty objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, oraz elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej;
- 2) części działki rolnej, która ma pozostać nieskoszona w danym roku - w przypadku wariantu pakietu 4 lub pakietu 5;

- 3) miejsc na działce rolnej, w których są zasadzone poszczególne drzewa odmian drzew owocowych wymienionych w ust. 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r. - w przypadku pakietu 3;
- 4) działek rolnych położonych na gruntach ornych, na których jest w danym roku realizowana praktyka dodatkowa określona w części I ust. 4 pkt 2 lub 3 załącznika nr 1 - w przypadku pakietu 1.

Powyższe uregulowanie (w zakresie: (i) udostępniania przez Agencję materiału graficznego zawierającego co najmniej oznaczenie granic i numerów działek ewidencyjnych, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz (ii) uzupełniania materiału przez rolnika lub zarządcę poprzez zaznaczenie granic działek rolnych, na których realizowane są poszczególne pakiety lub warianty objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, oraz elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej) odnosi się również do sytuacji, kiedy zwiększa się obszar gruntów, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Ponadto, w § 22 ust. 3 projektowanego rozporządzenia odniesiono się do sytuacji, kiedy rolnik ubiegający się o płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną nie ubiega się równocześnie o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Zgodnie z proponowanymi przepisami, w takim przypadku na materiale graficznym, o którym mowa w art. 72 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, zaznacza się również obiekty, o których mowa w § 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia..... 2015 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakie powinny spełniać wnioski w sprawach dotyczących płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. poz.....), tj.:(i) drzewa będące pomnikami przyrody, objęte ochroną na podstawie objętych ochroną na przepisów o ochronie przyrody, (ii) rowy, których szerokość nie przekracza 2 m oraz (iii) oczka wodne w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, o łącznej powierzchni mniejszej niż 100 m², znajdujące się na użytkach rolnych będących w jego posiadaniu.

Powyższe uregulowanie, tj. § 22 ust. 3, ma zastosowanie również w przypadku, kiedy zwiększa się wielkość obszaru gruntów, na których jest realizowane zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Zgodnie z uregulowaniami zawartymi w § 23, zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne jest realizowane przez rolnika lub zarządcę od dnia 15 marca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, jeżeli od tego dnia posiada grunty lub zwierzęta, do których ubiega się o przyznanie tej płatności. Natomiast, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną wypłaca się do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności wraz z kwotą przeznaczoną na refundację kosztów transakcyjnych. Powyższe terminy wynikają z przepisów wspólnotowych określających początkowy termin składania wniosków o przyznanie płatności oraz ostatecznego terminu wypłaty płatności za rok, w którym złożono taki wniosek.

Regulacje proponowane w § 24-32 są analogiczne do rozwiązań funkcjonujących w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, jednolitych z regułami i trybem przyznawania płatności w ramach innych działań obszarowych (np. płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, ONW). Stanowią również realizację upoważnienia zawartego w art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Powyższe regulacje określają warunki i tryb wstąpienia do toczącego się postępowania w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej na miejsce rolnika lub zarządcy w sytuacji:

- 1) jego śmierci w toku tego postępowania (§ 24);
- 2) rozwiązania albo przekształcenia lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistniało następstwo prawne (§ 25);
- 3) przeniesienia, w wyniku umowy sprzedaży, dzierżawy lub innej umowy, posiadania gruntów lub stada (§ 26).

Określają one również warunki i tryb przyznawania kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych spadkobiercy rolnika lub zarządcy, któremu została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna (§ 27), następcy prawnemu (§ 28) oraz nowemu posiadaczowi gospodarstwa lub stada zwierząt, do których temu rolnikowi lub zarządcy przyznano pierwszą płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną (§ 29), w sytuacji, gdy wyżej wymienione zdarzenia nastąpią po doręczeniu temu rolnikowi lub zarządcy decyzji w sprawie przyznania pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Proponowane przepisy określają odrębne reguły przyznawania płatności w zależności od daty zdarzenia prawnego (śmierci rolnika lub zarządcy, następstwa prawnego, przekazania gospodarstwa). Różnicują one tryb postępowania, w zależności od tego, czy dane zdarzenie prawne miało miejsce przed doręczeniem decyzji o przyznaniu pierwszej czy kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, czy też już po doręczeniu tych decyzji jednakże przed dokonaniem płatności.

Zgodnie z proponowanymi przepisami, spadkobierca rolnika lub zarządcy, jego następca prawny albo nowy posiadacz gospodarstwa rolnego może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy.

Następca prawny rolnika lub zarządcy, któremu została przyznana pierwsza płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, oraz nowy posiadacz gospodarstwa rolnego, aby skutecznie przejąć zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne rolnika lub zarządcy i uzyskać uprawnienie do ubiegania się z tego tytułu o kolejne płatności powinien złożyć wniosek o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej albo wstąpić na miejsce rolnika lub zarządcy do toczącego się postępowania w sprawie przyznania kolejnej płatności, w zależności od tego kiedy nastąpiło zdarzenie powodujące następstwo prawne albo kiedy zostało przeniesione posiadanie gruntów lub stada zwierząt należących do rolnika lub zarządcy.

Warunki wstąpienia na miejsce strony do toczącego się postępowania oraz warunki przyznania kolejnych płatności rolnośrodowiskowej w sytuacjach określonych w powyższych przepisach co do zasady pozostały takie same jak w przepisach stosowanych w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

Pozostawiono tu również podstawowy warunek przyznania kolejnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych tj. przejęcie zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz zobowiązanie do zapłaty na rzecz Agencji kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, uzyskanej przez rolnika lub zarządcę, któremu została przyznana ta płatność, jaką ten byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego wystąpiły okoliczności powodujące konieczność zwrotu płatności, przy czym w przypadku spadkobiercy rolnika lub zarządcy nie jest wymagane zobowiązanie do zapłaty, o którym mowa powyżej. Odstąpienie od takiego zobowiązania wynika z faktu, że śmierć rolnika lub zarządcy jest okolicznością nadzwyczajną, której wystąpienie daje podstawę do odstąpienia od ustalania kwoty nienależnej z tytułu zaniechania realizacji zobowiązania.

Analogicznie do przepisów zastosowanych w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, zgodnie z § 30 rolnik lub zarządca, któremu przyznano płatność w trybie wspomnianych powyżej § 24-29, który zgodnie z proponowanymi zapisami zobowiązał się do kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez innego rolnika lub zarządcę, realizuje przejęte zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne do końca okresu objętego tym zobowiązaniem. Ponadto, określono również, że w przypadku przejścia takiego samego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, rolnik lub zarządca realizuje je jako oddzielne zobowiązania.

Zgodnie z proponowanym przepisem § 31, w przypadku gdy rolnik lub zarządca, który złożył za dany rok kalendarzowy wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, złożył również za ten rok kalendarzowy wniosek, o którym mowa w § 24 ust. 2, § 25 ust. 2, § 26 ust. 2, § 27 ust. 2 albo 8, § 28 ust. 2 albo 6 lub § 29 ust. 2 albo 6, wnioski te są rozpatrywane łącznie.

W § 32 zostały uregulowane kwestie dalszych praw do płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, w przypadku, gdy po doręczeniu decyzji w sprawie tej płatności nastąpiły pewne okoliczności lub zdarzenie prawne.

Proponuje się, aby w przypadku śmierci rolnika lub zarządcy, do którego wspomniana decyzja została skierowana, jego spadkobiercy przysługiwały prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania. Przy czym, jeżeli prawa, które przysługiwałyby spadkodawcy jako stronie postępowania, przysługują kilku spadkobiercom, prawa te wykonuje ten spadkobierca, na którego pozostali spadkobiercy wyrazili pisemną zgodę. Ponadto, zgodnie z proponowanymi przepisami, w przypadku gdy w decyzji, o której mowa powyżej, została przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, płatność ta jest wypłacana spadkobiercy. Niemniej jednak, w przypadku gdy przyznana płatność nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub zarządcy, jego spadkobierca składa wniosek o wypłatę tej płatności do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika lub zarządcę (pod warunkiem, że spadkobierca akceptuje należność określoną w decyzji). W związku z powyższym, w dalszej części proponowanych przepisów zostały szczegółowo określone terminy składania wniosku przez spadkobiercę rolnika lub zarządcy oraz niezbędne czynności jakie powinien w takim przypadku wykonać spadkobierca rolnika lub

zarządcy m.in. w zakresie złożenia odpowiedniego wniosku i dołączenia dokumentów do wniosku.

Analogiczne rozwiązania proponuje się przyjąć dla przypadków, w których po doręczeniu decyzji w sprawie płatności, rolnik lub zarządca, do którego ta decyzja została skierowana, został rozwiązany albo przekształcony albo wystąpiło inne zdarzenie prawne, w wyniku którego zaistniało następstwo prawne (z wyłączeniem śmierci rolnika lub zarządcy). Jeżeli nastąpi takie zdarzenie prawne, to następcy prawnemu przysługują prawa, które przysługiwałyby temu rolnikowi jako stronie postępowania. Natomiast, w zakresie sytuacji, kiedy płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna nie została przekazana na rachunek bankowy rolnika lub zarządcy (rozwiązanego, przekształconego lub objętego innym zdarzeniem prawnym), jego następcą prawny, składa wniosek o wypłatę tej płatności (pod warunkiem, że akceptuje należność określoną w decyzji) do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie tej płatności przez rolnika. Wniosek ten jest składany w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia temu rolnikowi lub zarządcy tej decyzji.

Proponowane rozwiązanie wynika z dotychczasowych doświadczeń z wdrażania programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, które wskazują, że przyjęte rozwiązania są właściwe.

Regulacje zaproponowane w § 33 i § 34 określają skutki, jakie wiążą się z niespełnianiem warunków przyznania pomocy, z nieprzestrzeganiem przez rolnika lub zarządcę wymogów w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów oraz z dokonaniem niedopuszczalnej zmiany zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Proponowane regulacje są niezbędne do wykonania przepisów wspólnotowych, określających konieczność stworzenia przez państwa członkowskie skutecznego systemu kontroli i sankcjonowania stwierdzonych uchybień i zaniechań.

Zgodnie z proponowanym § 33, w przypadku stwierdzenia uchybienia w przestrzeganiu wymogów w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje w zmniejszonej wysokości, z tym że co do zasady zmniejszenie dotyczy tej części płatności, która została przyznana do użytków rolnych lub obszarów przyrodniczych, w odniesieniu do których stwierdzono dane uchybienie. Przy czym odmiennie został potraktowany pakiet 1, w ramach którego zobowiązaniem objęte jest całe gospodarstwo, a płatność jest przyznawana tylko do gruntów ornych. To odmienne podejście znalazło

odzwierciedlenie przede wszystkim w sposobie ustalania zmniejszenia płatności, w zależności od rodzaju użytków rolnych (tj. gruntów ornych lub TUZ) na jakich miało miejsce uchybienie w przestrzeganiu wymogów.

Proponuje się, aby w przypadku wystąpienia uchybienia na gruntach ornych, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna była zmniejszana o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu współczynnika procentowego w zakresie dotkliwości danego uchybienia i współczynnika przeliczeniowego odnośnie do trwałości tego uchybienia - określonych w załączniku nr 8 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
 - a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu, gdyby rolnik przestrzegał tych wymogów, oraz
 - b) procentowego stosunku powierzchni gruntów ornych, na których stwierdzono to uchybienie, do powierzchni gruntów ornych, na których powinny być przestrzegane te wymogi w ramach tego pakietu.

Natomiast, w przypadku gdy miało miejsce uchybienie w przestrzeganiu wymogów określonych dla TUZ, aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna dotycząca tego pakietu przysługiwała w wysokości zmniejszonej o tyle procent ile odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni TUZ, na których stwierdzono to uchybienie, do powierzchni wszystkich użytków rolnych objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach tego pakietu. Tym samym ewentualne sankcje z tytułu uchybień stwierdzonych na TUZ są mniej dotkliwe dla rolnika.

W ust. 3 tego paragrafu proponuje się, aby w przypadku stwierdzenia uchybienia w przestrzeganiu wymogów w ramach poszczególnych pakietów lub ich wariantów (pakietów 2-6), płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna była zmniejszana o kwotę stanowiącą iloczyn:

- 1) iloczynu współczynnika procentowego w zakresie dotkliwości danego uchybienia i współczynnika przeliczeniowego odnośnie do trwałości tego uchybienia określonych w załączniku nr 8 do rozporządzenia oraz
- 2) kwoty stanowiącej iloczyn:
 - a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby w ramach danego pakietu lub wariantu, gdyby rolnik lub zarządca przestrzegał tych wymogów, oraz
 - b) procentowego stosunku powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinny być przestrzegane te wymogi w ramach danego pakietu.

W ust 4-7 § 33 znalazły się zapisy analogiczne do obowiązujących w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

W zakresie wariantu pierwszego pakietu 2 Ochrona gleb i wód, proponuje się kontynuowanie zasady, że w przypadku nieprzestrzegania wymogu „*Zakaz uprawy w plonie głównym mieszanki tych samych roślin (w przypadku międzyplonu ozimego również form jarych)*”, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna będzie zwracana przez rolnika w części odpowiadającej procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru, na którym stwierdzono to uchybienie, do powierzchni obszaru, na którym powinien być przestrzegany ten wymóg.

Ponadto, proponuje się utrzymanie obniżania o 40% płatności w ramach wariantu 6.2 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion/materiału siewnego, za nieprzestrzeganie wymogów w zakresie wytwarzania materiału siewnego zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze odmian regionalnych i/lub amatorskich lub wytwarzania nasion gatunków roślin zagrożonych erozją genetyczną wskazanych w ust. 4 załącznika nr 3

Ponadto, w zakresie wymogu dotyczącego zachowania trwałych użytków zielonych lub określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, proponuje się utrzymanie 20% zmniejszenia płatności za stwierdzenie takiego uchybienia, przy czym w przypadku TUZ doprecyzowano, że za „niezachowanie” będzie uważane przekształcenie lub zaoranie któregośkolwiek TUZ występującego w gospodarstwie. Zmniejszenie to nie będzie stosowane, jeżeli element krajobrazu rolniczego nieużytkowany rolniczo nie zostanie zachowany w wyniku przeniesienia, w drodze umowy sprzedaży, darowizny lub innej umowy, posiadania gruntów rolnych, na których występują takie użytki lub elementy krajobrazu, lub utraty posiadania takich gruntów, a grunty te nie są objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym.

Natomiast w ust. 8-12 proponuje się wprowadzenie nowych uregulowań, które wynikają m.in. ze zmiany funkcji planu działalności rolnośrodowiskowej, który będzie przede wszystkim pełnił funkcję edukacyjną. Zmiana podejścia do głównej funkcji planu działalności rolnośrodowiskowej spowodowała, że posiadanie planu nie będzie warunkiem otrzymania płatności (jak miało to miejsce w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013), lecz wymogiem w ramach poszczególnych pakietów i wariantów. W konsekwencji powyższego, uchybienia odnoszące się do planu działalności rolnośrodowiskowej będą skutkowały

zmniejszeniem płatności a nie odmową tej płatności (co miałyby miejsce w przypadku kiedy posiadanie planu było warunkiem przyznania płatności).

W odniesieniu do posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej proponuje się wprowadzenie następujących rozwiązań:

- 1) jeżeli rolnik lub zarządca nie posiada planu działalności rolnośrodowiskowej, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna przysługuje temu rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 30%;
- 2) w przypadku stwierdzenia uchybień w zakresie kompletności lub aktualności planu działalności rolnośrodowiskowej w zakresie ściśle wskazanych elementów planu (tj. informacji, o których mowa w ust. 1 pkt. 1 i 5 lub ust. 2 pkt. 2 lub ust 3 załącznika nr 2), rolnik lub zarządca jest zobowiązany do uzupełnienia lub aktualizacji tego planu. Po dokonaniu wspomnianych zmian, rolnik lub zarządca zobowiązany jest do przedłożenia kierownikowi biura powiatowego Agencji - oświadczenia o dokonaniu tych zmian (najpóźniej w terminie przewidzianym dla składania wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej lub w terminie do dnia 14 marca ostatniego roku realizacji zobowiązania, jeżeli uchybienia w zakresie kompletności lub aktualności planu działalności rolnośrodowiskowej zostały stwierdzone w ostatnim roku realizacji zobowiązania). Dopiero niedokonanie wspomnianych czynności (tj. dokonanie zmian i powiadomienie o nich kierownika biura powiatowego Agencji) będzie skutkowało zwrotem 30% płatności.

Elementem ściśle związanym z planem działalności rolnośrodowiskowej jest rejestr działalności rolno-środowiskowo-klimatycznej. W zakresie sankcjonowania uchybień związanych z rejestrem proponuje się zmniejszanie płatności rolno-środowiskowo-klimatyczna o 30%, jeżeli rolnik lub zarządca nie prowadzi rejestru działalności rolno-środowiskowo-klimatycznej, przy czym zmniejszenie to będzie odnosiło się do powierzchni gruntów, dla których ten rejestr nie był prowadzony.

Nowym uregulowaniem jest ujęcie w przepisach kwestii powtarzalności stwierdzonych uchybień w kolejnych latach realizacji zobowiązania. W projektowanym ust. 11, proponuje się, aby w takim przypadku płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna była zmniejszana dodatkowo o 10 p.p., 20 p.p. lub 30 p.p. odpowiednio w przypadku ponownego stwierdzenia uchybienia po raz pierwszy, drugi lub trzeci w odniesieniu do płatności nie obciążonej zmniejszeniami.

W § 34 określono okoliczności (niezwiązane ze stwierdzeniem uchybień w przestrzeganiu wymogów w ramach poszczególnych pakietów i wariantów)

w przypadku których płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna będzie podlegała zwrotowi.

Podstawową zasadą uregulowaną w ust. 1 jest, że płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlega zwrotowi, jeżeli rolnik lub zarządca nie realizuje całego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego lub nie spełnia innych warunków przyznania płatności rolnośrodowiskowej określonych w rozporządzeniu

Proponuje się, aby płatność była zwracana w przypadku gdy rolnik lub zarządca zmniejszy wielkość obszaru, na którym powinien realizować zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, przy czym zwrotowi będzie podlegała ta część płatności przyznanej w ramach danego pakietu lub jego wariantu, która odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru, który został zmniejszony do powierzchni obszaru, na którym powinien być realizowany ten pakiet lub jego wariant.

2) Analogicznie do § 33 zastosowano odmienne podejście do pakietu 1. Zgodnie z proponowanymi przepisami (tj. ust. 2 pkt 1), w przypadku pakietu 1 płatność będzie podlegała zwrotowi, jeżeli rolnik zmniejszył obszar gruntów ornych, na którym powinien realizować zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach tego pakietu, do powierzchni mniejszej niż powierzchnia, do której została przyznana pierwsza płatność w ramach tego pakietu, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności przyznanej w ramach tego pakietu, która odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru gruntów ornych, która została zmniejszona, do powierzchni obszaru tych gruntów ornych, na którym powinien być realizowany ten pakiet.

Zastosowanie takiego podejścia spowodowane jest faktem, że zobowiązaniem w ramach pakietu jest objęte całe gospodarstwo (tzn. wymogi określone dla pakietu są realizowane w całym gospodarstwie) jednak płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana wyłącznie do gruntów ornych zadeklarowanych do płatności w pierwszym roku zobowiązania.

Natomiast w zakresie pakietu 7, proponuje się aby płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna podlegała zwrotowi, jeżeli rolnik zmniejszy liczbę zwierząt danej rasy lokalnej objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach danego wariantu tego pakietu do poziomu niższego niż liczba zwierząt danej rasy, do których została przyznana pierwsza płatność rolnośrodowiskowa, przy czym zwrotowi będzie podlegała ta część płatności, która została przyznana do zwierząt

objętych zmniejszeniem oraz zwierząt, które zostały zastąpione przez te zwierzęta na podstawie proponowanego § 7 ust. 1 pkt 2;

Podobnie jak miało to miejsce w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, proponuje się, aby płatność podlegała zwrotowi, jeżeli rolnik lub zarządca nie złoży wniosku o przyznanie kolejnej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację danego pakietu lub jego wariantu albo nie złoży informacji o realizowanych pakietach lub wariantach – w przypadku gdy w danym roku nie ubiega się o płatność, przy czym zwrotowi będzie podlegała ta część płatności, która została przyznana za realizację tego pakietu lub jego wariantu.

Ponadto, proponuje się uregulowanie kwestii zwrotu kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych w ramach pakietu 4 lub 5 (tj. dokumentacji przyrodniczej) lub wariantu drugiego pakietu 6 (tj. wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego lub nasion potwierdzającej wymaganą jakość wytworzonego materiału siewnego lub nasion). Zgodnie z powyższym, w przypadku stwierdzenia, że powierzchnia siedliska, dla którego sporządzono dokumentację przyrodniczą, jest mniejsza niż określona we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych będzie podlegała zwrotowi w części przekraczającej wysokość kwoty, jaka powinna być przeznaczona na ich refundację. Natomiast, jeżeli ocena wytworzonego materiału siewnego lub nasion nie potwierdza wymaganej jakości wytworzonego materiału siewnego lub nasion, to kwota przeznaczona na refundację kosztów transakcyjnych w ramach wariantu drugiego pakietu 6 podlega zwrotowi.

Natomiast, w ust. 4 zawarto uregulowanie, zgodnie z którym kwestia zwrotów płatności określonych w § 34 będzie podlegała trybowi i na zasadom określonym w przepisach o ARiMR.

Rolnicy podejmujących od dnia 15 marca 2014 r. zobowiązanie w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013 realizują je na mniej korzystnych warunkach niż zostały określone dla Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (zwłaszcza w zakresie limitów powierzchniowych i zaostrzonych progów powierzchniowych zastosowanych w mechanizmie degresywności), to koniecznym jest uwzględnienie sytuacji tych rolników. Mając na względzie powyższe, proponuje się w § 35 wprowadzenie zapisów, które umożliwią im kontynuowanie podjętych zobowiązań od dnia 15 marca 2015 r. na zasadach określonych w projekcie rozporządzenia.

Rolnikowi takiemu w kolejnych latach realizacji zobowiązania będzie przyznana płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietów i wariantów, jeżeli rolnik ten dotychczas realizował zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach odpowiedniego pakietu lub wariantu lub tożsamy gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych. Przy czym płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna zostanie przyznana, jeżeli rolnik będzie spełniał warunki przyznania tej płatności określone w projekcie rozporządzenia i będzie realizował to zobowiązanie na tym samym obszarze.

Ponadto, określone zostały przepisy uwzględniające sytuację rolników, którzy od dnia 15 marca 2014 r. rozpoczęli realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego (w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013) i zdecydowali się na kontynuowanie od dnia 15 marca 2015 r. podjętego zobowiązania na zasadach określonych w niniejszym rozporządzeniu. Biorąc pod uwagę, że w niniejszym rozporządzeniu zaproponowano rozwiązania, które określają, że pewne czynności dopuszczalne są w drugim roku realizacji zobowiązania (zwiększanie powierzchni zobowiązania w ramach pakietu 6) lub odnoszą się do stanu faktycznego z pierwszego roku realizacji zobowiązania (zwiększanie lub zmniejszanie powierzchni międzyplonów objętych zobowiązaniem w ramach wariantu pierwszego pakietu 2 w odniesieniu do powierzchni z 2015 r.), istotnym jest, aby tacy rolnicy byli traktowani analogicznie do rolników rozpoczynających zobowiązanie w roku 2015, aby mieli więcej czasu na wykorzystanie możliwości jakie dają nowe przepisy.

Z tego też względu, proponuje się, aby rolnicy, którzy od dnia 15 marca 2014 r. rozpoczęli realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego (w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013) i zdecydowali się na kontynuowanie od dnia 15 marca 2015 r. podjętego zobowiązania na zasadach określonych w niniejszym rozporządzeniu, mogli w 2015 r. zwiększyć wielkość obszaru, na którym realizował dotychczasowe zobowiązanie lub podjąć nowe zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, a w 2016 r. dodać nowe zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne. W proponowanych przepisach wskazano również końcowe daty realizacji zobowiązań, i tak w przypadku: (i) kontynuacji zobowiązania rolnośrodowiskowego na nowy zasadach, zobowiązanie takie będzie realizowane do dnia 14 marca 2019 r., (ii) podjęcia nowego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, zobowiązanie takie będzie realizowane do dnia 14 marca 2020 r. oraz (iii) dodania nowego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, zobowiązanie takie będzie realizowane do dnia 14 marca 2021 r. Przy czym należy

nadmienić, że do ustalenia co jest objęte zobowiązaniem stosuje się § 5 projektowanego rozporządzenia, z tym że w odniesieniu do 2015 r.

Specyfika pakietu 7 powoduje, że pewne czynności związane z kwalifikowaniem zwierząt ras lokalnych do programu ochrony zasobów genetycznych odbywają się w okresie poprzedzającym złożenie wniosku o przyznanie płatności w ramach wariantów tego pakietu. Efektem końcowym procesu kwalifikacji (w sensie administracyjnym) jest wytworzenie odpowiedniego dokumentu obejmującego oświadczenia (rolnika, podmiotu prowadzącego księgę hodowlaną, podmiotu upoważnionego do realizacji lub koordynacji działań w zakresie ochrony zasobów genetycznych) i zawierającego wskazanie zwierząt ras lokalnych jakie zostały zakwalifikowane do programu ochrony zasobów genetycznych.

Mając na względzie, że na chwilę obecną udostępnione są przez Agencję wyłącznie formularze dokumentów, które obowiązywały w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, to koniecznym jest wprowadzenie rozwiązania przejściowego, tj. § 36, które umożliwi wykorzystywanie dostępnych formularzy na potrzeby realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach wariantów pakietu 7. Zgodnie z proponowanym zapisem, dokumenty sporządzone przed wejściem w życie projektu rozporządzenia będą uznawane za właściwe.

W § 37 proponuje się, aby rolnik, który realizuje od 2012 lub 2013 lub 2014 zobowiązanie rolnośrodowiskowe w ramach Pakietu 8. Ochrona gleb i wód, , i który nie zaakceptował dostosowania do ram prawnych przeprowadzonego zgodnie z art. 46 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. U. L 368 z 23.12.2006, str. 15), i z tego też względu zrezygnował z realizacji tego pakietu, nie mógł podjąć zobowiązań w ramach Pakietu 2. Ochrona gleb i wód Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. W sytuacji rolnika, o którym mowa powyżej, dostosowanie do ram prawnych polegałoby na przyjęciu w ramach Pakietu 8. Ochrona gleb i wód (programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013) identycznych wymogów jakie zostały określone dla Pakietu 2.

Biorąc pod uwagę powyższe, nie dopuszcza się aby rolnik, który rezygnuje z realizacji tego pakietu (w ramach zobowiązania rolnośrodowiskowego, programu

rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013) następnie podejmował zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach analogicznego pakietu z tak zmienionymi wymogami.

W § 38 określono, że projektowane rozporządzenie powinno wejść w życie z dniem 15 marca 2015 r. Wyznaczenie takiej daty jest związane z określoną przez prawo wspólnotowe początkową datą składania przez rolników lub zarządców wniosków o przyznanie płatności. Niezmiernie ważnym jest, aby od 15 marca 2015 r. istniała podstawa prawna do przyznawania pomocy w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego objętego PROW na lata 2014-2020.

W załączniku nr 1 zawarte zostały wymogi dla poszczególnych pakietów i wariantów Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, które są bezpośrednim przeniesieniem zapisów PROW 2014-2020 do prawa krajowego. Zawarto tu również kwestię współczynników przeliczania zwierząt na duże jednostki przeliczeniowe (DJP), co umożliwi weryfikowanie wymogów, w których określono minimalne / maksymalne poziomy obsady zwierząt.

W załączniku nr 2 zostały wymienione poszczególne elementy zawartości planu działalności rolnośrodowiskowej, tj. (i) części ogólnej (zawierającej m.in. dane doradcy rolnośrodowiskowego lub eksperta przyrodniczego przy udziale którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej lub dokumentacja przyrodnicza, czas realizacji zobowiązania, wykaz pakietów lub wariantów, w ramach których rolnik realizuje zobowiązanie), która dotyczy wszystkich pakietów, (ii) części szczegółowej (zawierającej m.in. informacje w zakresie: działek rolnych lub obszarów niebędących działkami rolnymi zlokalizowanych na określonych działkach ewidencyjnych z realizowanymi w ramach określonych wariantów lub pakietów wymogami, realizowanych wymogów, w ramach realizowanego zobowiązania, w tym także tych doprecyzowanych przez eksperta przyrodniczego lub doradcę rolnośrodowiskowego) oraz (iii) załączników do planu.

Proponowany załącznik wynika z dotychczasowych doświadczeń z wdrażania „Programu rolnośrodowiskowego” objętego PROW 2007-2013, w zakresie przygotowywania planów rolnośrodowiskowych, przy czym zawartość załącznika została dostosowana do zapisów dotyczących działania wynikających z PROW 2014-2020.

W załączniku nr 3 zawarto wykaz gatunków roślin, gatunków ptaków, siedlisk przyrodniczych oraz ras zwierząt, objętych płatnością rolno-środowiskowo-klimatyczną, a w szczególności: (i) wykaz grup upraw (wraz z gatunkami roślin w ramach grupy upraw) wspieranych w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone, (ii) wykaz odmian drzew wspieranych w ramach Pakietu 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych, (iii) typy siedlisk wspierane w ramach poszczególnych wariantów Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000, (iv) gatunki ptaków wspierane w ramach wariantów Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 ukierunkowanych na ochronę ich siedlisk lęgowych, (v) wykaz roślin wspieranych w ramach Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie (vi) gatunki zwierząt wraz z ich rasami wspierane w ramach Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.

Proponowany załącznik wynika z dotychczasowych doświadczeń z wdrażania „Programu rolnośrodowiskowego” objętego PROW 2007-2013, przy czym został on dostosowany do zapisów odnoszących się do poszczególnych pakietów, wynikających z PROW 2014-2020.

Jak już wspomniano w uzasadnieniu do § 12 ust. 2, pakiet 2. Ochrona gleb i wód będzie wdrażany m.in. na obszarach problemowych o niskiej zawartości próchnicy. Przedmiotowe obszary zostały wyznaczone przez IUNG-PIB, a wykaz tych obszarów został zawarty w załączniku nr 4. W wykazie znalazło się 87 gmin (z 9 województw), uznanych za obszary problemowe o niskiej i bardzo niskiej zawartości próchnicy, w których grunty o zawartości próchnicy w glebie poniżej 1,3% stanowią odpowiednio minimum 30% użytków rolnych i powyżej 50% użytków rolnych.

W załączniku nr 5 znalazły się stawki płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dla poszczególnych pakietów i wariantów Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Przedmiotowe stawki są wykorzystywane do ustalania należnych płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych. Przedmiotowe stawki płatności są bezpośrednim przeniesieniem zapisów PROW 2014-2020.

W załączniku nr 6 określono poziom kosztów transakcyjnych dla Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000, Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000, oraz dla Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

W załączniku nr 7 zawarto kwestię wysokości współczynników procentowych stosowanych do dokonywania zmniejszeń płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach poszczególnych pakietów i ich wariantów.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Projekt zostanie również zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, dlatego też projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w *sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia został zgłoszony do Wykazu prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Opracowano w Departamencie
Płatności Bezpośrednich

DYREKTOR
DEPARTAMENTU PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH
Joanna Czajka

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym

Akceptował:
PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Nalewajk